

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Sveriges biståndsallokering:

En empirisk analys

Författare:

Sanel Dzanic

Niklas Wikström

Kandidatuppsats i nationalekonomi, 15 hp

Institutionen för nationalekonomi med statistik

Höstterminen 2015

Handledare: Ann-Sofie Isaksson

Abstract

The Nordic countries' aid allocation is often viewed as a role model by foreign aid researchers. There is however a lack of empirical studies examining Sweden's foreign aid allocation after the beginning of the 21st century. This thesis has primarily examined the determinants of Sweden's aid allocation, and secondly, it has examined the differences that exist between the Nordic countries. The examined determinants can be linked to good governance, need, and donors' self-interests. The thesis concludes that Sweden's bilateral aid allocation is primarily need-based. Economic institutional quality has also been found to be an important determinant of the Swedish foreign aid, but no significant connection has been found to recipient countries' level of democracy. No evidence is found for that commercial interests, political alliances, or religious aspects govern the Swedish aid allocation. The European countries seem to receive more foreign aid from Sweden, *ceteris paribus*, but no other regional differences have been found. The investigation has not found evidence for any changes in Sweden's aid allocation as a result of its decreased number of recipient countries in 2007. The other Nordic countries' aid allocation is, like for Sweden, mainly driven by the recipient countries' needs. The biggest differences that exist between the Nordic countries can be linked to the countries' choices of geographical focus areas.

Keywords: Sweden, Nordic countries, aid allocation, governance, self-interests.

Sammanfattning

De nordiska ländernas biståndsallokering framhålls ofta som ett föredöme av biståndsforskare. Det råder dock en brist på empiriska studier som undersöker Sveriges biståndsallokering efter början av 2000-talet. Denna uppsats har i första hand undersökt vilka styrande faktorer som ligger bakom Sveriges biståndsallokering och i andra hand har den undersökt vilka skillnader som föreligger mellan de nordiska länderna. De undersökta faktorerna kan knytas till god offentlig förvaltning, behov och biståndsgivares egenintressen. Uppsatsens slutsats är att Sveriges bilaterala biståndsallokering främst är behovsstyrd. Ekonomisk institutionell kvalitet har också visats vara en viktig styrande faktor för det svenska biståndet, men inget samband har hittats till mottagarländernas grad av demokrati. Inget stöd har hittats för att kommersiella intressen, politiska allianser eller religionsaspekter styr det svenska biståndet. De europeiska länderna tycks få större bistånd från Sverige, *ceteris paribus*, men inga andra regionskillnader har hittats. Undersökningen har inte kunnat påvisa någon förändring av Sveriges biståndsallokering till följd av landfokuseringen år 2007. De övriga nordiska ländernas biståndsallokering är, i likhet med Sveriges, främst styrd av mottagarländernas behov. De största skillnaderna som föreligger mellan de nordiska länderna kan knytas till ländernas val av geografiska fokusområden.

Nyckelord: Sverige, Norden, biståndsallokering, offentlig förvaltning, egenintressen.

Innehåll

1	Introduktion	1
2	Sveriges bistånd	2
3	Litteraturoversikt och teoretiskt ramverk	6
3.1	God offentlig förvaltning som styrande faktor	7
3.1.1	Institutionell kvalitet	7
3.1.2	Demokrati och konditionalitet	8
3.2	Behov som styrande faktor	10
3.2.1	Bistånd och ekonomisk tillväxt	11
3.3	Biståndsgivares egenintressen som styrande faktor	12
4	Metod och data	14
4.1	Biståndsfördelning	14
4.2	God offentlig förvaltning	15
4.2.1	Aggregerad institutionell kvalitet	17
4.3	Behov	19
4.4	Biståndsgivares egenintressen	20
4.5	Kontrollvariabler	21
4.6	Modellspecifikation	22
5	Resultat	23
6	Diskussion	29
7	Slutsats	31
8	Referenser	32
9	Appendix	37

Figurer

1	Fördelning av Sveriges biståndsbudget för olika årtal mellan 2000 och 2013. . .	3
2	Sveriges bilaterala bistånd fördelat över olika regioner i världen 1975-2013 . .	5

Tabeller

1	Korrelationsmatris för mått på god offentlig förvaltning.	17
2	Egenvärden för WGI-komponenter 1996-2013	19
3	OLS-regression för biståndsallokering 1996-2013.	27
4	OLS-regression för biståndsallokering 2009-2013.	28
5	Deskriptiv statistik, biståndsmottagare (ODA) 1996-2013	37
6	Deskriptiv statistik, biståndsmottagare (ODA) 2009-2013	38
7	OLS-regression för biståndsallokering 2009-2013 inklusive Lagstiftande kvalitet.	40
8	Variabler med förklaringar och källor.	41
9	Korrelationsmatris för variabler 1996-2013.	42

1 Introduktion

De nordiska ländernas biståndsallokering framhålls ofta som ett föredöme av biståndsforskare (Alesina och Dollar 2000; Alesina och Weder 2002; Berthélemy 2006). Bakgrunden till detta är att de nordiska ländernas biståndsallokering i hög grad har visats tillämpa vissa styrande faktorer, exempelvis högt ekonomiskt behov och låg grad av korruption hos mottagarländerna, vilka hävdas representera en altruistisk eller effektiv form av biståndsgivning. Vissa biståndsforskare menar idag dock att detta hör till det förgångna, och att de nordiska givarna på senare tid har antagit ett biståndsbeteende som ligger mer i linje med den övriga delen av världen (Elgström och Delputte 2015). Det råder en brist på empiriska studier som undersöker hur Sveriges biståndsallokering faktiskt ser ut efter början av 2000-talet. Sedan dess har Sverige, i likhet med många andra biståndsgivare, i hög grad ändrat sin biståndspolitik. Bland annat halverade väsentligen Sverige antalet mottagarländer år 2007, vilket medför att undersökningarnas relevans i dagsläget kan ifrågasättas. Ytterligare ett problem är att många befintliga studier har undersökt Norden som en samlad biståndsgivare, vilket döljer de potentiella skillnaderna som kan förekomma mellan länderna.

Denna uppsats syftar till att empiriskt undersöka vilka mätbara styrande faktorer som ligger bakom Sveriges bilaterala biståndsallokering. I första hand kommer Sveriges biståndsallokering undersökas, och i andra hand kommer eventuella skillnader mellan de nordiska länderna utredas. Som jämförelsegrund kommer även forskning rörande biståndsallokering på global nivå användas.

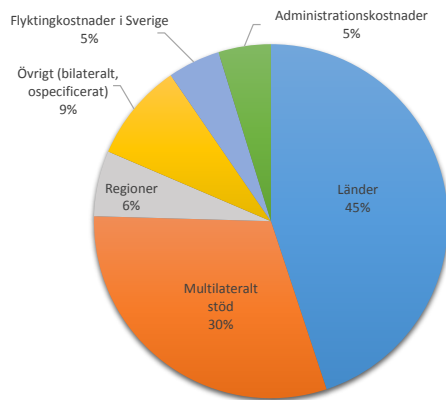
Uppsatsen inleds i kapitel 2 med en översiktlig beskrivning av Sveriges biståndsstruktur och de uttalade målen med Sveriges biståndspolitik. En sammanfattning av relevant teori och tidigare forskning inom ämnet presenteras i kapitel 3. I kapitel 4 beskrivs den data och metodik som ligger till grund för uppsatsens ekonometriska analys, och i kapitel 5 presenteras resultatet från den ekonometriska analysen. Efter detta diskuteras resultatet i kapitel 6 och avslutningsvis presenteras uppsatsens slutsatser i kapitel 7.

2 Sveriges bistånd

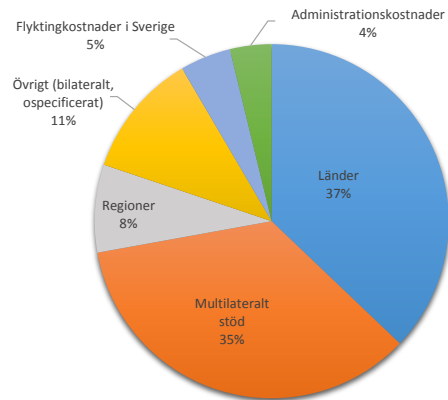
Sveriges bistånd kan grovt indelas i sex områdes- eller funktionsdefinierade mottagartyper: multilateralt kärnstöd, länder, regioner, flyktingkostnader i Sverige, administrationskostnader och övrigt (bilateralt, ospecificerat) (Openaid 2015a). Det multilaterala biståndet innebär att olika givarländer ingår i ett samarbete med gemensamma mål i utvecklingsländer. Det bilaterala biståndet avser istället det bistånd som Sverige ger till utvecklingsländer och regioner och som inte räknas till det multilaterala biståndet. Kategorin Länder inbegriper det bilaterala bistånd som Sverige riktar till aktiviteter i enskilda mottagarländer och det är framförallt denna kategori som undersöks i denna uppsats. Regioner representerar det bilaterala bistånd som går till regioner som ingår i ett samarbete med Sverige och detta bistånd är separat ifrån vad de enskilda länderna får. Med administrationskostnader avses de administrativa kostnader som ej är knutna till särskilda biståndsaktiviteter, och i denna kategori ingår bland annat Sidas förvaltningsanslag. Flyktingkostnader i Sverige representerar andelen bistånd som går till flyktingmottagningen i Sverige. Övrigt (bilateralt, ospecificerat) är en kategori för det bilaterala biståndet som inte kan knytas till någon specifik geografisk plats och som dessutom inte passar in i någon av de andra mottagartyperna (Openaid 2015b). Figur 1 visar hur den svenska biståndsbudgeten har fördelats och varierat över de olika mottagartyperna för några årtal mellan 2000 och 2013.

Den statliga myndigheten Sida ansvarar för hälften av Sveriges bistånd, vilket inkluderar det bilaterala biståndet, ett reformsamarbete med Östeuropa och Sveriges humanitära bistånd (Sida 2015). Sveriges stöd till mottagarländer i Östeuropa syftar främst till att öka ländernas integration med EU samt att stärka demokratin i dessa länder (ibid.). Utrikesdepartementet ansvarar för det multilaterala biståndet som kanaliseras via FN, de internationella utvecklingsbankerna och EU (Openaid 2015a).

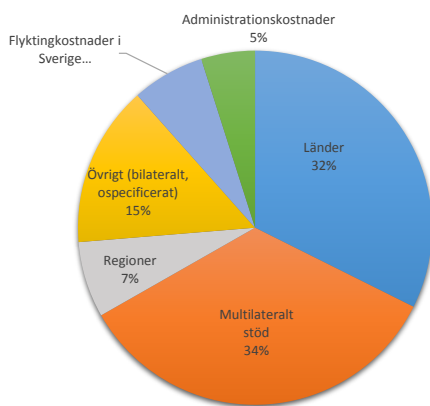
Enligt Regeringskansliet (2015) är det huvudsakliga målet med Sveriges bistånd att förbättra fattiga och förtryckta människors levnadsförhållanden. Sida uttrycker att biståndet som ges av Sverige till mottagarländer främst syftar till att bygga upp ekonomin och stärka demokratin hos mottagarländerna (Sida 2015).

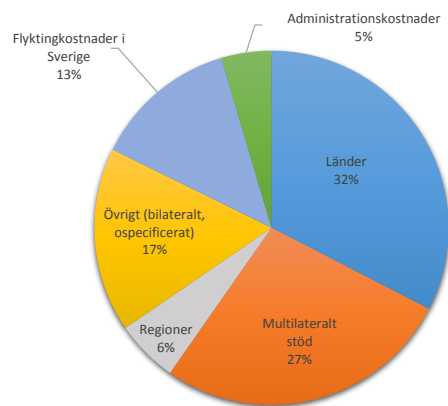
(a) År 2000; Totalt bistånd: 16,6 miljarder SEK

(b) År 2005; Totalt bistånd: 23,7 miljarder SEK

(c) År 2009; Totalt bistånd: 34,6 miljarder SEK

(d) År 2013; Totalt bistånd: 35,0 miljarder SEK

Figur 1: Fördelning av Sveriges biståndsbudget för olika årtal mellan 2000 och 2013.

Källa: Openaid (2015b)

Enligt Regeringens skrivelse (2014) kan huvudmålet gällande Sveriges bistånd brytas ned i 6 delmål. Delmålen visar mer detaljerat på vad regeringen vill uppnå med det svenska biståndet.

Delmålen är:

1. Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck
2. Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning
3. Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan klimatförändringar och naturkatastrofer

4. Förbättrad grundläggande hälsa
5. Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld
6. Räddade liv, lindrad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet.

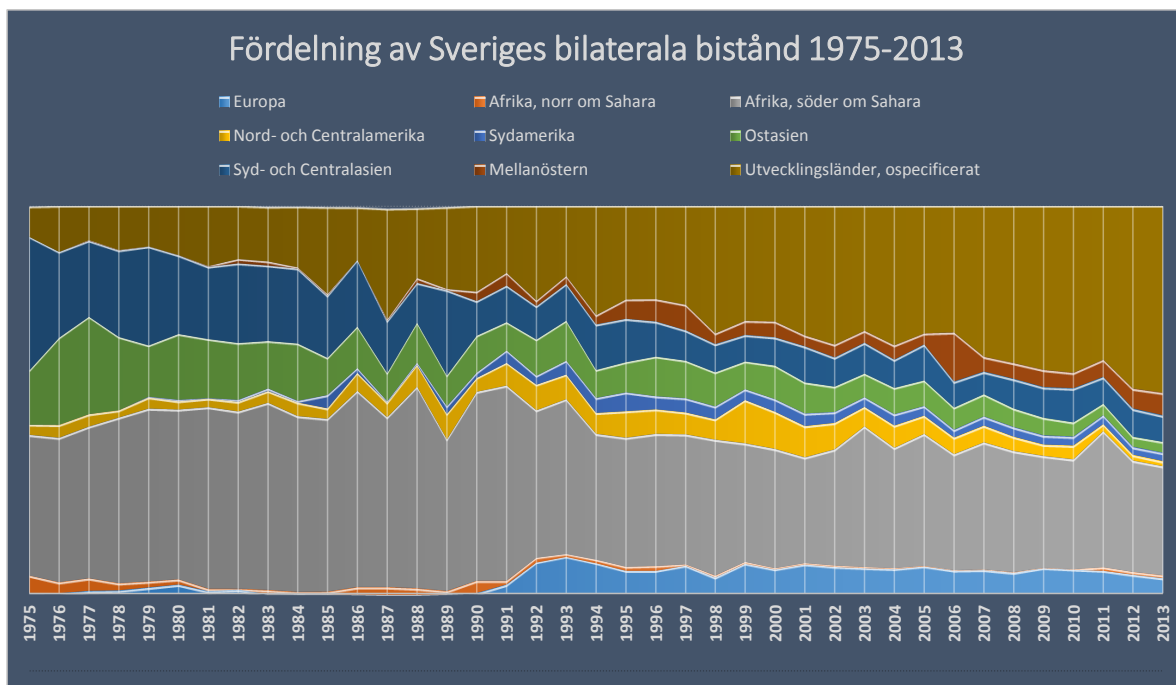
Sverige prioriterar vidare tre områden inom den svenska biståndspolitiken: Demokrati och mänskliga rättigheter, jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen, samt miljö och klimat. De tre områdena ska styra det svenska biståndet och därmed sätta sin prägel på samtliga 6 delmål (Regeringens skrivelse 2014). Enligt samma skrivelse är det bilaterala biståndets främsta uppgift att positivt påverka fattiga och förtryckta människors levnadsförhållanden i låginkomstländer. Bistånd som riktas mot fattigdomsbekämpning i ett land eller en region ska vidare enbart fördelas under förutsättningen att Sverige först analyserat situationen kring landets samt regionens fattigdom, demokrati och mänskliga rättigheter. Sida (2015) anser att bristen på demokrati och mänskliga rättigheter utgör ett väsentligt hinder för bekämpningen av fattigdom i världen. Sveriges bistånd ska således stödja demokratisering av mottagarländerna och en god offentlig förvaltning betraktas som en central del i detta arbete.

Delmål 2 säger att fattiga människor ska kunna bidra till att skapa en högre ekonomisk tillväxt samt ha tillgång till grundläggande utbildning. Det svenska biståndet ska därför riktas till de områden där fattiga människor kan ges bättre möjligheter till jobb och införskaffandet av kvalitativ utbildning (Regeringens skrivelse 2014). Sida (2015) framhåller att Sveriges mottagarländer på längre sikt ska kunna försörja sig själva då landets skatteintäkter ökar när fler människor kommer i arbete, vilket leder till att länderna i högre grad kan finansiera förbättringar i infrastruktur, hälsovård och utbildning. En förhöjd kvalitet i dessa sektorer avser således skapa en högre ekonomisk tillväxt som leder till att fattigdomen minskar.

I Regeringens skrivelse (2014) beskrivs hur korruption utgör ett väsentligt hinder för utveckling i låginkomstländer. I skrivelsen framhåller regeringen att de är medvetna om att det bistånd som riktas till utvecklingsländer kan ge upphov till korruption. Vidare menar de att alla aktörer involverade i ett biståndssamarbete har ett gemensamt ansvar att stoppa korruptionen. Sida (2015) förklarar att det är för komplicerat att bekämpa korruptionen i korrupta mottagarländer med endast kontroller utförda av Sverige. De betonar en vikt i att länderna själva måste ha viljan att motarbeta korruption för att kunna utvecklas på lång sikt.

År 2000 fastställdes de så kallade *milleniemalet* av FN (Svenska FN-förbundet 2007). Millenniemalet bestod av 8 mätbara mål som skulle uppnås senast år 2015. Målen var bland annat att utrota den extrema fattigdomen, reducera barnadödligheten, minska spridningen av sjukdomar som HIV/AIDS och malaria, samt öka jämställdheten mellan män och kvinnor och stärka kvinnors ställning.

Sveriges regering drev år 2007 igenom en *landfokusering* för Sveriges bistånd, vilket innebar att antalet mottagarländer väsentligen minskades till 33 (Regeringskansliet 2007). Tidigare var biståndet i huvudsak fördelat över 67 länder (Kron 2012). Enligt Sida (2015) var målet med landfokuseringen att göra biståndet mer effektivt då ett fokus riktas mot färre länder.

Figur 2: Sveriges bilaterala bistånd fördelat över olika regioner i världen 1975-2013

Källa: OECD (2015)

I Figur 2 visas hur det svenska bilaterala biståndet har fördelats geografiskt under tidsperioden 1975-2013. Under samtliga år har Afrika söder om Sahara varit den största målregionen för Sveriges bistånd. Biståndet till Europa ökade på 90-talet och har sedan dess legat på ungefär samma nivå fram till 2013. I synnerhet har det ospecificerade biståndet stigit under tidsperioden. Samtidigt har Syd- och Centralasien samt Ostasien tilldelats ett betydligt mindre bistånd och Mellanöstern har överlag mottagit mer i bistånd. Inga större skillnader kan dock utläsas i fördelningen innan och efter 2007 då landfokuseringen implementerades.

3 Litteraturöversikt och teoretiskt ramverk

Biståndsforskningen kan grovt uppdelas i två grenar (Alesina och Dollar 2000). Den första grenen studerar i vilken utsträckning bistånd är effektivt, i synnerhet gällande förmågan att bekämpa fattigdom. Den andra grenen, vilken denna uppsats huvudsakligen faller inom, studerar vilka styrande faktorer som ligger bakom biståndsgivares val av mottagarländer.

Ett flertal studier har tidigare utförts rörande de styrande faktorerna för biståndsallokering på global nivå. Bland annat kan Alesina och Dollar (2000), Alesina och Weder (2002), Collier och Dollar (2002) samt Burnside och Dollar (2000) nämnas som vanligen brukade källor. Dessa författare behandlar dock Skandinavien eller Norden som en samlad biståndsgivare i sina undersökningar. Gates och Hoefflers (2004) jämförelse mellan de nordiska ländernas biståndsallokering 1980-1999 har en tydligare koppling till denna uppsats frågeställning. Även Isopi och Mavrotas (2006), Dreher et al. (2007a) samt Neumayer (2003) har inkluderat de nordiska länderna som individuella aktörer i sina utredningar. Ingen av de nämnda undersökningarna sträcker sig dock senare än till år 2003. Sedan dess har Sverige, i likhet med många andra biståndsgivare, i hög grad ändrat sin biståndspolitik mot bakgrund av millenniemålen. Bland annat halverade väsentligen Sverige antalet mottagarländer år i landfokuseringen, vilket medför att undersökningarnas relevans i dagsläget kan ifrågasättas.

Endast ett fåtal empiriska undersökningar som uteslutande utreder Sveriges biståndsallokering har hittats. Bengtsson och Olsson (2007) har undersökt Sveriges biståndsallokering 1975-2003. Dreher et al. (2007b) har jämfört effektiviteten mellan Sveriges offentliga bistånd och biståndet från svenska icke-statliga organisationer 2002-2006. Båda dessa undersökningar har, i likhet med de globala och nordiska studierna, dock alltså utförts på tidsperioder innan 2007. Ekberg (2012) har emellertid utrett millenniemålens inverkan på Sveriges val av mottagarländer genom att jämföra biståndsallokeringen före och efter 2007. Ekbergs studie är dock till största delen inriktad på millenniemålens behovsriktade aspekter, och övriga potentiella styrande faktorer behandlas endast översiktligt i undersökningen.

3.1 God offentlig förvaltning som styrande faktor

God offentlig förvaltning, i engelskspråkig litteratur benämnt *good governance*, är ett begrepp som har stor spridning inom rådande biståndsteori. Begreppet syftar till teori som söker förklara hur offentliga resurser bör förvaltas, eller hur offentliga angelägenheter i ett större perspektiv bör skötas för att uppnå olika mål (UNESCAP 2009). Målen med god offentlig förvaltning varierar beroende på i vilket sammanhang begreppet lyfts fram och utifrån vems intresse det diskuteras. Världsbanken betraktar exempelvis god offentlig förvaltning främst som ett ekonomiskt mått på den offentliga maktens effektivitet i ett land (Santiso 2001). Bilateral biståndsgivare väljer därutöver ofta att inkludera faktorer knutna till demokrati och mänskliga rättigheter.

3.1.1 Institutionell kvalitet

God offentlig förvaltning inbegriper oftast olika mått på institutionell kvalitet, och dessa kan empiriskt beskrivas utifrån kvaliteten på lagmässiga, politiska och ekonomiska institutioner (Kunčič 2013). Lagmässiga institutioner syftar dels på offentliga eller statsrättsliga institutioner grundade i lagar och lagstiftning, dels på privaträttsliga institutioner grundade i kontrakt. Ett centralt exempel på lagmässig institutionell kvalitet ges av ett rättssamhälles upprätthållandegrad av egendomsrättigheter. Politisk institutionell kvalitet är ett brett mått som i detta sammanhang syftar till bland annat korruption, vilket kan handla om såväl ringa inträffanden (till exempel mutor på lokal nivå) som storskaliga händelser bland den politiska eliten (till exempel rent-seeking). Politisk institutionell kvalitet kan även innefatta vissa andra aspekter som grad av yttrandefrihet. Ekonomisk institutionell kvalitet överlappar till viss del med den lagmässiga motsvarigheten gällande exempelvis upprätthållandet av egendomsrättigheter. Utöver detta berör ekonomisk institutionell kvalitet dock även exempelvis restriktioner på utländska investeringar och svårigheter knutna till uppstartande, överlåtande och avveckling av näringsverksamheter.

Det finns ett brett empiriskt underlag för att länders institutionella kvalitet, vid sidan av mängden givet bistånd i sig, i hög utsträckning styr hur stort bistånd som når fattigdomsbekämpande ändamål i världen (Nunnenkamp och Thiele 2006; Dollar och Levin 2006). Mot denna bak-

grund kan institutionell kvalitet betraktas som en viktig grund för biståndseffektiviteten, och det är därför vanligt att författare inkluderar olika mått på institutionell kvalitet även när de studerar länders biståndsallokering.

Korruption är ett särskilt vanligt mått på institutionell kvalitet inom rådande biståndsteori. Alesina och Weder (2002) har i en studie påvisat att det inte föreligger något signifikant negativt samband mellan ökad grad av korruption och mottaget bistånd på aggregerad nivå, där de största biståndsgivarna i världen är inkluderade. Det finns dock betydande skillnader mellan olika biståndsgivare, och skandinaviska biståndsgivare utgjorde åtminstone före år 2000 ett undantag ifrån vilka lägre korrupta mottagare faktiskt mottog ett större bistånd. Analysen i studien behandlade dock Skandinavien som en samlad biståndsgivare. Neumayer (2003) finner ett förhållandevis starkt positivt samband mellan låg korruption och givet bistånd för Sverige, men inget signifikant resultat för Norge och Danmark. Ekberg (2007) finner dock inget signifikant samband mellan korruption och Sveriges urval av mottagarländer efter 2007.

Förutom korruption har Neumayer (2003) även inkluderat grad av *lagstyre* (en. rule of law) som mått i sin undersökning, vilket kan sägas motsvara lagmässig institutionell kvalitet enligt Kunčič (2013). Det mått som troligen ligger närmast ekonomisk institutionell kvalitet i de befintliga nordiska undersökningarna, *låg regelbörda* (en. low regulatory burden), ingår också i Neumayers undersökning. Neumayer finner inget signifikant samband mellan någon av dessa indikatorer och de skandinaviska ländernas bistånd. Indikatorn för låg regelbörda har dock, till skillnad från lagstyre, en signifikant positiv korrelation till världens aggregerade bistånd i undersökningen.

3.1.2 Demokrati och konditionalitet

Konditionalitet, på engelska benämnt *conditionality*, är ett omdiskuterat begrepp som ofta förekommer i samband med diskussioner om god offentlig förvaltning. Begreppet syftar till när biståndsgivare stipulerar särskilda villkor som mottagare måste uppfylla i utbyte mot ett visst bistånd (Koeberle et al. 2005) Villkoren kan dels bestå av förhandskrav som en potentiell mottagare måste uppnå för kvalificera sig för ett bistånd, dels kan de beskriva åtaganden som mottagare förbinder sig att fullfölja i efterhand. Det uttalade målet med konditionalitet är

vanligtvis att skapa incitament för mottagarländer att framdriva strukturella förändringar, och förändringarna som bilaterala biståndsgivare önskar få till stånd är ofta knutna till demokratisering, mänskliga rättigheter och institutionell kvalitet (Dijkstra 2002). Villkoren kan exempelvis vara genomdrivandet av anti-korruptionsreformer, åtstramningar i den offentliga sektorn eller undanröjandet av handelshinder.

Konditionalitet har varit en av de styrande faktorerna i biståndsallokeringen för många bilaterala biståndsgivare och internationella finansiella institutioner i över två decennier (Montinola 2010). Många forskare är idag dock skeptiska till användningen av konditionalitet som styrmedel vid biståndsgivning (ibid.). Kritik har i synnerhet riktats mot biståndsgivares bristande förmåga att följa upp och säkerställa efterlevnaden av de stipulerade villkoren (ibid.). I de fall där konditionalitet förespråkas som effektivt av författare, se exempelvis Molenaers et al. (2015), brukar en hög grad av god offentlig förvaltning ofta föreslås som en styrande faktor. God offentlig förvaltning som begrepp inrymmer dock ett flertal olika komponenter, och Molenaers et al. menar att det är oklart vilka av dessa komponenter som är viktigast och i vilken ordning de bör prioriteras i biståndsallokeringen.

Montinola (2010) menar att konditionalitetsforskningen hittills har haft ett för stort fokus på institutionell kvalitet. Hon hävdar att i synnerhet demokrati bör tilldelas en större vikt som styrande faktor i biståndsallokeringen. I sin studie analyserar Montinola empiriskt hur väl bistånd har främjat framdrivningen av skattereformer hos 67 mottagarländer mellan 1980 och 1999. Montinolas slutsats är att konditionalitet är effektivt med avseende på skattereformer enbart i mottagarländer med relativt demokratiska styrelseskick. Hon visar även att en högre grad av demokrati medför en förstärkt effektivitet. En förklaring till detta, menar Montinola, är att marginalnyttan av bistånd för ledande politiker är beroende av biståndets förmåga att hjälpa dem sitta kvar vid makten. Analysen är alltså gjord under antagandet att regeringar främst söker bevara sin egen makt. Den politiska ledningen i ett mer demokratiskt land bör därför, *ceteris paribus*, i högre grad acceptera biståndsgivares villkor. Som förklaringsvariabel för demokrati har olika mått på öppenhet och konkurrens i ländernas valprocesser använts.

Olika författare har hittills påvisat vitt skilda samband mellan demokrati och bistånd för de nordiska länderna. Gates och Hoeffler (2004) ger empiriskt stöd för att samtliga nordiska länder,

och i synnerhet Sverige och Danmark, ger större bistånd till mer demokratiska mottagarländer, *ceteris paribus*. I studien visar de också att världens aggregerade bistånd har ett lägre positivt samband till ökad grad av demokrati, både med avseende på styrka och statistisk signifikans. Isopi och Mavrotas (2006) påvisar samma kvalitativa samband till demokrati för Sverige och Danmark, men de hittar ingen signifikant korrelation för Finland och Norge. Neumayer (2003) och Dreher et al. (2007b) har inte kunnat påvisa något signifikant samband mellan grad av demokrati och bistånd för något av de skandinaviska länderna före 2007. Slutligen hittar Ekberg (2012) inget empiriskt stöd för att demokrati har haft någon signifikans vid Sveriges urval av mottagarländer efter 2007.

3.2 Behov som styrande faktor

Fattigdomsbekämpning är idag det främsta uttalade målet för de flesta biståndsgivare (Mekasha och Tarp 2013). Synen på vad som utgör fattigdom, och vilka behovsfaktorer som biståndet bör styras utifrån har dock varierat både över tid och mellan biståndsgivare. Olika mått på inkomst per capita har dock i flera undersökningar visats styra världens aggregerade biståndsallokering (Dreher et al. 2007b). Alesina och Weder (2002) påvisar ett starkt signifikant negativt samband mellan Skandinaviens givna bistånd och inkomst per capita hos mottagarländerna 1970-1995. I undersökningen råder det stora inbördes skillnader mellan olika länder. USA, som länge varit världens största givare med avseende på biståndsmängd (Världsbanken 2015), uppvisade exempelvis ingen signifikant isolerad korrelation för dessa variabler. Även Gates och Hoeffler (2004) finner empiriskt stöd för att Norden tar större hänsyn till inkomst jämfört med världens aggregerade bistånd. De hittar dock förhållandevis stora skillnader mellan de nordiska länderna. Medan Norges och Danmarks givna bistånd visades ha en stark negativ korrelation till inkomstnivå, låg Sveriges beteende väsentligen i linje med världens aggregerade biståndsallokering. Finland föreföll vidare ta lägre hänsyn till inkomst per capita jämfört med världen som helhet.

Milleniemålen innefattar aspekter knutna till en rad behovsfaktorer som inte kan beskrivas enbart med ett inkomstmått, exempelvis jämställdhet och klimatrelaterade frågor. Efter att ha justerat för inkomst per capita, visar Dreher et al. (2007a) att milleniemålen har en förhållandevis låg förklarande kraft med avseende på världens bistånd. De hävdar att detta beror på en bris-

tande omstrukturering av biståndet i början av 2000-talet som i många fall har varit felriktad eller som enbart har allokerats med avseende på ett fåtal av de ingående behovsindikatorerna. Ekbergs (2012) undersökning visar på liknande brister i Sveriges omstrukturering efter 2007. Ekberg finner inget stöd för att milleniemålen har styrt Sveriges biståndsallokering.

3.2.1 Bistånd och ekonomisk tillväxt

Ekonomisk tillväxt är en indikator för hur den materiella levnadsstandarden förändras på aggregerad nivå i ett land. Måttet spelar därför en central roll i att förklara länders förmågor att bekämpa fattigdom på längre sikt. Det finns ett brett utbud av undersökningar som utreder sambandet mellan bistånd och ekonomisk tillväxt, och frågan har länge varit omtvistad i forskningsvärlden (Mekasha och Tarp 2013). Vissa biståndsforskare, till exempel Easterly et al. (2003) samt Rajan och Subramanian (2007), anser att det saknas robusta bevis för att bistånd har en signifikant påverkan på den ekonomiska tillväxten i mottagarländer. Rajan och Subramanian menar bland annat att bistånd kan skapa negativa externaliteter som hämmar tillverkningsindustrins konkurrenskraft i mottagarländerna, exempelvis genom biståndets apprecierande inverkan på växelkurserna. De argumenterar även för att bistånd minskar den offentliga maktens behov av att beskatta och i andra avseenden samverka med andra aktörer i landets ekonomi, vilket riskerar att bidra till en försämring av den offentliga förvaltningen och således en dämpad tillväxt.

Mekasha och Tarp (2013) har i en metaanalys undersökt resultatet från 68 studier rörande sambandet mellan bistånd och ekonomisk tillväxt. De finner ett samlat empiriskt stöd för en positiv och signifikant effekt på tillväxt från bistånd. Det finns dock inga entydiga svar på vilka styrande faktorer som påverkar styrkan av denna tillväxtökning. Det finns ett förhållandevis utbrett stöd bland biståndsforskare att en högre grad av god offentlig förvaltning ger en ökad tillväxt (Kaufmann et al. 1999; Burnside och Dollar 2000; Huang 2015). Vidare ger Ndambendia och Moussa (2010) stöd för att ett ökat humankapital också utgör en nyckelfaktor för ökad långsiktig tillväxt i Afrika söder om Sahara. Detta resultat är särskilt relevant i denna uppsats undersökning eftersom Sverige, liksom många andra biståndsgivare, har riktat den största delen av sitt bilaterala bistånd till denna region (Openaid 2015b).

3.3 Biståndsgivares egenintressen som styrande faktor

Alesina och Dollar (2000) har empiriskt visat att politiska och strategiska faktorer, exempelvis koloniala band och politiska allianser mellan givar- och mottagarländer, har haft en lika stor förklarande kraft som mottagarländerns ekonomiska behov och institutionella kvalitet för världens biståndsallokering 1970-1994. Som indikator för politiska allianser har de använt mått på utfallen i omröstningar i FN för olika länder, vilka de sedan jämfört med Japans respektive USA:s utfall. Alesina och Dollar finner att en närhet i FN till Japan medför ett ökat mottaget aggregerat bistånd, *ceteris paribus*, medan inget liknande samband kan utläsas för USA. Deras slutsats är att det finns vissa grupper eller *block* i FN, och att hur väl mottagarländer röstar med dessa block har en stark signifikant inverkan på deras mottagna aggregerade bistånd. Gates och Hoeffler (2004) har använt liknande indikatorer för närhet i FN fast för ett flertal individuella länder snarare än block. De finner att individuella biståndsgivare överlag ger större bistånd till länder med liknande röstningsmönster i FN, men att det inte finns något signifikant samband för detta rörande de nordiska länderna.

Förutom politiska intressen har flera undersökningar visat att kommersiella intressen utgör en viktig styrande faktor för många länders biståndsallokering. Neumayer (2003) samt Canavire et al. (2006) finner ett empiriskt stöd för att i synnerhet exportrelaterade självintressen verkar utgöra en stark styrande faktor för världens aggregerade bistånd. Denna slutsats ligger i linje med senare undersökningar, som visar att åtminstone de största västerländska länderna – med ett möjligt undantag för USA – prioriterar sina främsta handelspartners i sina biståndsallokeringar (Hoeffler och Outram 2011). Neumayer (2003) samt Isopi och Mavrotas (2006) hittar dock inget signifikant stöd för att kommersiella intressen styr de nordiska ländernas bistånd, och samma slutsats drar Dreher et al. (2007) i sin individuella undersökning av Sverige.

Gates och Hoeffler (2004) påpekar att cirka 60% av biståndet från Sverige, Danmark och Norge har varit riktat till Afrika söder om Sahara 1980-1999. Vidare pekar de på att Finlands bistånd tycks ha varit mer inriktat mot landets närområde under denna tidsperiod, då både Ryssland och Estland ingick som två av Finlands tio största biståndsmottagare 1980-1999. Gates och Hoeffler inkluderar dummyvariabler för Afrika söder om Sahara och Latinamerika i sin undersökning, med syfte att undersöka om de nordiska länderna, *ceteris paribus*, ger dessa regioner mer eller

mindre i bistånd jämfört med övriga regioner. Egypten och Israel ingår även som dummyvariabler i undersökningen, eftersom dessa länder har visats få ett betydligt högre bistånd av världen mellan 1970 och 1995 (Alesina och Dollar 2000). Gates och Hoeffler (2004) finner inget signifikant stöd för att den högre satsningen på Afrika söder om Sahara är oberättigad med avseende på behovsindikatorer. De visar dock att både Danmark och Finland tycks ge mindre bistånd till Latinamerika, *ceteris paribus*. Därutöver visar de att Danmark och Finland ger mindre bistånd till Israel, *ceteris paribus*, samtidigt som Egypten får större bistånd från Danmark och Finland. Gates och Hoeffler undersöker dock inte om det nordiska biståndet innefattar någon bias till förmån för de europeiska mottagarländerna, och ingen annan undersökning har kunnat hittats som utreder detta.

Ett flertal författare har studerat kopplingen mellan religion och länders biståndsallokeringar. Bland annat har Burnside och Dollar (2000) undersökt om mottagarländernas religionssammansättning har någon inverkan på världens aggregerade biståndsallokering. I undersökningen inkluderar de förklarande variabler för andelen muslimer, romerska katoliker, samt en samlad variabel för hinduism, animism och ateism. De finner inget underlag för att dessa indikatorer har någon signifikant påverkan i relation till de ej inkluderade religionerna. Det verkar dock finnas betydande skillnader mellan olika länders beteenden, vilket tydliggörs av Gates och Hoeffler (2004). De bidrar med empiriskt stöd för att Norge, Danmark och Finland ger mindre bistånd till länder med höga andelar protestanter, romerska katoliker respektive muslimer. I undersökningen hittar de dock inget signifikant samband till Sveriges bistånd. Neumayer (2003) finner däremot ett svagt men signifikant positivt samband mellan Sveriges givna bistånd och andelen kristna i landets mottagarländer, men de hittar inget signifikant samband för Norge och Danmark. Sammantaget verkar det inte finnas något tydligt empiriskt stöd för hur religioner inverkar på den nordiska biståndsallokeringen.

4 Metod och data

Syftet med denna undersökning är att analysera Sveriges och i förlängningen Nordens biståndsallokering. För detta ändamål har en OLS-regression utförts med genomsnittliga värden för bistånd och förklarande variabler i två tidsperioder: 1996-2013 och 2009-2013. Tidsperioden 1996-2013 valdes för att analysera ländernas biståndsallokering på så lång sikt som möjligt givet den tillgängliga datan. Tidsperioden 2009-2013 var den senaste femårsperioden för vilken alla inkluderade variabler fanns tillgängliga. Denna tidsperiod har även en särskild relevans för Sverige eftersom den uteslutande ligger efter 2007, vilket var det år då Sverige implementerade landfokuseringen. Förutom de nordiska länderna har även USA inkluderats i undersökningen. USA har, i egenskap av att vara världens enskilt största samt den troligen mest studerade biståndsgivaren, relevans i ett jämförande syfte. Valet av variabler i denna uppsats har främst sin grund i tidigare undersökningar inom biståndsforskningen.

4.1 Biståndsfördelning

Medlemsstater i samarbetet OECD-DAC har en gemensam uppsättning definitioner och kategorier som används för länders biståndgivning. Det bilaterala *officiella utvecklingsstödet (ODA)*, vilket är den typ av bistånd som har undersökts i denna uppsats, är bistånd som (OECD 2008a):

1. ges till utvecklingsländer,
2. företrädesvis syftar till att skapa ekonomisk utveckling och välbefinnande, samt
3. har ett gåvoelement som utgör minst 25%.

Samtliga av de inkluderade biståndsgivarna i denna undersökning ingår i och rapporterar om sitt biståndsarbete till OECD-DAC, vilket möjliggör empiriska jämförelser mellan ländernas biståndsallokering. Bland annat militär- och fredsrelaterat bistånd faller ej inom ramen för ODA (ibid.). Biståndsdatan har hämtats från OECD (2015). Datat är angivet i amerikanska dollar och den är inflationsjusterad med 2013 som referensår. I denna uppsats är den beroende variabeln logaritmen av enskilda länders mottagna bistånd (ODA) från respektive biståndsgivare.

I den beroende variabeln ingår således enbart bistånd som kan knytas till enskilda mottagarländer.

Datan för de oberoende variablerna har i nästan samtliga fall funnits tillgängliga för de undersökta tidsperioderna och mottagarländerna. Kosovo, Västbanken och Gaza, samt Sydsudan utgör de största biståndsmottagarna för vilka datan inte har varit fullständig. I övriga fall då data inte har varit tillgänglig, har det främst handlat om förhållandevis små mottagarländer till vilka de studerade givarländerna ger inget eller enbart ett relativt litet bistånd. I de fall då observationer för de ingående variablerna endast varit tillgängliga för ett fåtal av de undersökta årtalen i en tidsperiod, har medelvärdet av de övriga tillgängliga värdena i perioden använts.

4.2 God offentlig förvaltning

Som variabler för institutionell kvalitet har ett urval av Kaufmann och Kraays (2015) *World Governance indicators* (WGI) använts. Framtagningen av dessa indikatorer är åtminstone delvis finansierat av Världsbanken (ibid.). Indikatorerna utgör aggregerade mått byggda på data från drygt 30 olika individuella källor, där källorna består av diverse undersökningsinstitut, tankesmedjor, icke-statliga organisationer (NGOs), internationella organisationer och företag från den privata sektorn.¹ WGI bygger på ett brett underlag av länder och indikatorerna har en förhållandevis intuitiv koppling till de olika grunderna för institutionell kvalitet utifrån ett biståndsperspektiv. De indikatorer som har bedömts vara av främst relevans för denna uppsats frågeställning är

1. *Offentlig makts effektivitet*: återspeglar dels uppfattningar om kvaliteten på offentliga tjänster och statsförvaltning samt dessas oberoende av politiska påtryckningar, dels uppfattningar om kvaliteten på implementeringen av policies samt regeringens trovärdighet rörande sina åtaganden till dessa policies.
2. *Lagstyre*: återspeglar uppfattningar om i vilken utsträckning olika aktörer har förtroende för och följer lagar och andra regler i samhället, och i synnerhet gällande fullföljandet av kontrakt, egendomsrättigheter, polis och domstolar, samt risken för brott och våld.

¹ En fullständig redogörelse för källdatan finns tillgänglig på <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx>

3. *Kontroll av korruption*: återspeglar uppfattningar om i vilken utsträckning den offentliga makten orättfärdigt tjänar privata ändamål, vilket innefattar såväl mutor i ringare omfattning på lokal nivå som storskalig korruption där en stat ”tillfångatas” av en privat elit.
4. *Lagstiftande kvalitet*: återspeglar uppfattningar om regeringens förmåga att skapa och implementera effektiva policier och regelverk som tillåter eller möjliggör utveckling i den privata sektorn.

Från ett institutionellt perspektiv kan i detta sammanhang lagstyre, kontroll av korruption samt lagstiftande kvalitet ses som indikatorer för lagmässig, politisk respektive ekonomisk institutionell kvalitet. Denna uppdelning gör även Kunčič (2013) i en studie där han söker skapa ett aggregerat mått på institutionell kvalitet. Kunčič finner att, jämfört med ett flertal andra vanliga indikatorer för institutionell kvalitet, uppvisar det framtagna aggregerade måttet högst korrelation med WGI. Mot denna bakgrund bör en eventuell bias hos dessa WGI-variabler närmast föreligga till den grad en sådan bias föreligger i alla inkluderade indikatorer som helhet. Förutom dessa mått bedömdes även *Offentlig makt effektivitet* ha relevanta beståndsdelar utifrån synen på god offentlig förvaltning, och indikatorn har därför inkluderats i undersökningen. WGI har framtagits sedan 1996 och utgör därmed den indikator med kortast täckning bakåt i tiden för denna undersökning. WGI publiceras en gång per år sedan 2002 och dessförinnan framtoogs måtten med två års mellanrum. Indikatorerna är definierade på en delmängd av de reella talen mellan -2,5 (sämsta värdet) och 2,5 (bästa värdet).

Freedom Houses (2015) mått på politiska rättigheter har använts som demokratiindikator i undersökningen. Montinolas (2010) studie rörande konditionalitet ligger till grund för valet av indikator. Montinola använder egentligen två andra mått på demokrati i sin studie. Inget av dessa mått finns dock tillgängligt för de aktuella tidsperioderna i denna undersökning. Freedom houses indikator för politiska rättigheter har dock bedömts ligga förhållandevis nära Montinolas mått på politisk konkurrens. Indikatorn mäter graden av demokrati i valprocesser, den politiska pluralismen och valdeltagandet, samt funktionsdugligheten hos den offentliga makten i olika länder. Indikatorn överlappar till viss del med några av indikatorerna för institutionell kvalitet, särskilt gällande offentlig makts effektivitet. Freedom houses indikator är sammantaget dock mer inriktat mot olika grader av öppenhet, transparens och möjligheter att delta i val, vilket

kan jämföras med den ekonomiska effektivitetssyn som snarare avspeglas i WGI. Indikatorn är i denna undersökning definierad på en delmängd av heltalen mellan 1 (låg grad av demokrati) till 7 (hög grad av demokrati).

Tabell 1: Korrelationsmatris för mått på god offentlig förvaltning.

Indikator	Indikator				
	Off. makts effektivitet	Lagstyre	Kontroll av korruption	Lagstiftande kvalitet	Demokrati
Off. makts effektivitet	1				
Lagstyre	0,88	1			
Kontroll av korruption	0,91	0,91	1		
Lagstiftande kvalitet	0,92	0,80	0,81	1	
Demokrati	0,49	0,58	0,51	0,52	1

Obs.: Korrelationerna är beräknade för alla mottagarländer (ODA) 1996-2013.

I Tabell 1 visas korrelationerna mellan demokratiindikatorn samt de utvalda WGI-variablerna. Korrelationerna har beräknats med samtliga tillgängliga mottagarländer 1996-2013 som underlag. Korrelationen mellan demokratiindikatorn och WGI är som starkast 0,58 för lagstyre. Utifrån dessa korrelationer, utöver de nämnda skillnaderna i fokus vid framtagningen, bedömdes demokratiindikatorn vara tillräckligt avgränsad från WGI-måtten, och detta mått har därför inkluderats som en separat förklarande variabel i de ekonometriska modellerna. Indikatorerna för institutionell kvalitet har dock förhållandevis höga korrelationer ($> 0,8$) mellan varandra, och det föreligger därför en risk för multikolaritet. De höga korrelationerna medför även en svårighet rörande hur eventuella uppkomna signifikanta samband ska tolkas.

4.2.1 Aggregerad institutionell kvalitet

På grund av de höga korrelationerna mellan indikatorerna för institutionell kvalitet, har i denna undersökning en aggregerad indikator för institutionell kvalitet framtagits med hjälp av en så kallad *principalkomponentanalys (PCA)*. Syftet med PCA är att beskriva variansen hos någon observerad data med hjälp av ett fåtal linjärkombinationer av den ursprungliga datan (OECD 2008b). Den grundläggande idén bakom analysen är alltså att en uppsättning av N korrelerade variabler, (X_1, X_2, \dots, X_N) , ofta i hög grad kan beskrivas av $M < N$ okorrelerade så kallade

principalkomponenter (Z_1, Z_2, \dots, Z_M) enligt

$$\begin{aligned} Z_1 &= a_{11}X_1 + a_{12}X_2 + \dots + a_{1N}X_N \\ Z_2 &= a_{21}X_1 + a_{22}X_2 + \dots + a_{2N}X_N \\ &\vdots \\ Z_M &= a_{M1}X_1 + a_{M2}X_2 + \dots + a_{MN}X_N \end{aligned} \tag{1}$$

Vikterna a_{ij} väljs så principalkomponenterna blir ortogonala (okorrelerade) mot varandra samt att den första principalkomponenten beskriver den maximala möjliga andelen av variansen i ursprungsdatan, den andra komponenten beskriver den maximala andelen av den resterande variansen, och så vidare, samt att

$$a_{i1}^2 + a_{i2}^2 + \dots + a_{iN}^2 = 1, \quad i = 1, \dots, M \tag{2}$$

Principalkomponenternas varianser ges av de så kallade *egenvärdena* λ_k , $k = 1, \dots, M$, till kovariansmatrisen KM för de ursprungliga variablerna (X_1, X_2, \dots, X_N) (ibid.). Egenvärdena kan beräknas enligt den karakteristiska ekvation $|KM - \lambda I| = 0$, där I betecknar enhetsmatrisen av samma dimension som KM . Utifrån detta samband fås ekvationen

$$\lambda_1 + \lambda_2 + \dots + \lambda_M = km_{11} + km_{22} + \dots + km_{MM} \tag{3}$$

där km_{ii} betecknar de diagonala elementen i KM . De ursprungliga variablerna standardiseras vanligtvis innan analysen till att ha noll i medelvärde och enhetsvarians (ibid.). På så vis minskas risken för att principalkomponenterna innehåller en bias till särskilda variabler. Egenvärdena för de utvalda WGI-variablernas kovariansmatris kan ses i Tabell 2. I tabellen har genomsnittliga värden använts för samtliga indikatorer 1996-2013. Den första principalkomponenten – som motsvarar ett egenvärde på 3,66 – beskriver cirka 92% av variansen för indikatorerna. Denna komponent valdes därför ut och användes som en aggregerad indikator för institutionell kvalitet i undersökningen. För tidsperioden 2009-2013 har en enskild komponent tagits fram enligt samma principer, och i denna period beskriver den första komponenten cirka 90% av variansen för WGI. Det finns en rad olika tumregler som används för att bedöma

om PCA är rimligt att utföra för en särskild grupp variabler. OECD (2008b) nämner bland annat att antalet observationer ska vara minst 10 för varje variabel, eller att kvoten mellan antalet observationer och variabler ska vara lägst 3. Båda dessa tumregler uppfylls av WGI-variablerna i båda tidsperioder.

Tabell 2: Egenvärden för WGI-komponenter 1996-2013

Komponent	Egenvärde	% av varians	Kumulativ %
1	3,66	0,92	0,92
2	0,20	0,05	0,97
3	0,08	0,02	0,99
4	0,04	0,01	1,00

4.3 Behov

Human Development Index (HDI) har använts som indikator för behov i undersökningen. HDI är skapat av UNDP och syftar till att mäta uppnåendegraden för vad UNDP betraktar som tre centrala aspekter av en människas utveckling: ett hälsosamt och långt liv, en god utbildningsnivå, och en hög materiell levnadsstandard (UNDP 2015). Ett långt och hälsosamt liv baseras i HDI på ett mått på förväntad livslängd för nyfödda barn. Utbildningsnivån bestäms av en sammansättning av förväntat antal skolår och medelvärdet av antalet fullföljda skolår inom en befolkning. En hög materiell levnadsstandard svarar mot indikatorn BNI per capita. Alla tre indikatorer tilldelas samma vikt i HDI, och de två ingående utbildningsindikatorerna viktas även lika.

Förväntad livslängd har visats i hög grad korrelera med bland annat inkomstfördelning (Babones 2008). HDI bör därför utgöra ett mer tillförlitligt mått på behov i ett land, eftersom mottagarländernas aggregerade inkomster aldrig är jämnt fördelade över befolkningen. HDI:s utbildningsmått ger indikatorn även en koppling till humankapital. Som tidigare nämnts har Ndambendia och Moussa (2010) påvisat att ett ökat humankapital tycks vara en nyckelfaktor för långsiktig tillväxt i Afrika söder om Sahara. Detta bedöms därför ge HDI en ökad relevans som behovsindikator utifrån ett biståndsallokeringsperspektiv, eftersom Afrika söder om Sahara utgör det största mottagarområdet för de flesta länders bistånd. Data för HDI hämtades från

UNDP (2015), som tillhandahåller HDI-värden för år 1990, 2000, 2010, 2011, 2012 och 2013. För tidsperioden 1996-2013 användes ett medelvärde av 2000 och 2010, medan för tidsperioden 2009-2013 användes medelvärdet för 2010-2013.

4.4 Biståndsgivares egenintressen

Tre typer av indikatorer har inkluderats för att undersöka kopplingen mellan givet bistånd och biståndsgivarnas egenintressen: kommersiella intressen, politiska allianser i FN, geografiska regioner och religion.

I likhet med flera tidigare undersökningar har ett logaritmerat mått på sammanlagd export och import mellan givar- och mottagarländer använts som proxyvariabel för kommersiella intressen. Det sammanlagda export- och importvärdet avser att mäta i vilken utsträckning olika givar- och mottagarländer idkar handel med varandra. Ett positivt signifikant samband mellan mottaget bistånd från handel bör därmed, *ceteris paribus*, påvisa att en biståndsgivare ger större bistånd till handelspartners. Biståndsgivarnas egna rapporterade export- och importdata för varor har använts i undersökningen (Comtrade 2015).

Gates och Hoeffler (2004) använder Gartzkes (2015) indikatorer för politisk närhet mellan mottagarländerna och Norden i sin undersökning. Dessa indikatorer finns dock inte tillgängliga för årtal senare än 2002. En ny indikator har därför framtagits med hjälp av så kallade *idealpunkter* skapade av Voeten et al. (2009). Idealpunkterna är definierade på de reella talen, och ett lands idealpunkt bestäms av dess röstningsmönster i FN:s generalförsamling. Länder med likartade politiska intressen i FN väntas därför ha närliggande värden på sina idealpunkter. Indikatorn i denna undersökning, vilken kan tolkas som ett mått på politiskt *avstånd* i FN, skapades genom att beräkna absolutbeloppet för differensen mellan respektive biståndsgivares och mottagarländers idealpunkter. Syftet med indikatorn är att utreda om de biståndsgivande länderna, *ceteris paribus*, ger lägre bistånd till mottagarländer som har större avstånd till givarländerna i FN.

Korrelationen mellan idealpunkterna i FN och demokratiindikatorn är som högst 0,52 i tidsperioden 1996-2013. Detta är den högsta korrelationen som föreligger mellan indikatorerna

för avstånd i FN och de övriga förklarande variablerna. Samtliga av de nordiska ländernas genomsnittliga idealpunkter ligger mellan 0,95 och 1,10 för tidsperioden 1996-2013. Detta kan jämföras med USA:s genomsnittliga idealpunkt på 2,77 i samma tidsperiod. Både USA och de nordiska länderna har enligt Freedom house samma grad av politiska rättigheter. Länders idealpunkter verkar därför ha ett visst samband till grad av demokrati, men även andra faktorer förefaller vara relevanta.

Individuella dummyvariabler för de geografiska regionerna *Europa*, *Afrika SS* (Afrika söder om Sahara) och *Latinamerika* har nyttjats för att studera i fall biståndsgivare ger större eller mindre bistånd till särskilda områden. Europa och Latinamerika har inkluderats eftersom de omger de nordiska länderna respektive USA. I egenskap av att vara biståndsgivarnas största mottagarområde i förhållande till biståndsmängd, har även *Afrika SS* inkluderats i undersökningen. Baskategorin, vilken utgörs av de länder som inte ingår i de medtagna dummyvariablerna, består av regionerna Nordafrika, Asien och Oceanien. Förenta nationernas (2015a) definitioner av geografiska regioner har använts vid regionsindelningen.

Dummyvariabler för *Andel kristna* och *Andel muslimer* har använts för att studera vilken inverkan religioner har på biståndsallokeringen. Dessa religioner valdes i egenskap av att de är de två största religionerna i världen. Som huvudsaklig datakälla användes ARDA (2015). ARDA:s statistik bygger på drygt 50 internationella källor för religionssammansättningar i världen, och de tillhandahåller estimat för år 1995, 2000, 2005 och 2010.

4.5 Kontrollvariabler

Mottagarländernas folkmängd har justerats för med Förenta nationernas (2015b) (logaritmerade) befolkningsestimater. FN:s befolkningsdata valdes främst på grund av dess höga täckningsgrad för de aktuella mottagarländerna. I likhet med många andra författare, däribland Alesina och Dollar (2000), har även ett kvadratisk mått på den logaritmerade befolkningsvariabeln inkluderats för att modellera eventuella avvikelser till de linjära folkmängdstrenderna.

Eftersom alla länder och ekonomier inte är lika öppna för omvärlden, har även en proxyvariabel för öppenhet inkluderats i undersökningen. Indikatorn består av mottagarländernas individuella

totala handel som andel av deras BNP, där handel återigen avser export adderat med import. Denna indikator har, i egenskap av att den mäter handel, en viss anknytning till indikatorn för kommersiella intressen. Öppenhet i detta sammanhang mäter dock mottagarländernas totala handel. Indikatorerna bör således vara tillräckligt avgränsade från varandra, under förutsättning att de enskilda biståndsgivarna inte står för en substantiell del av mottagarländernas totala handel. De nordiska länderna är förhållandevis små i jämförelse med världsekonomin som helhet, vilket bör lindra denna problematik. Detta styrks även av att korrelationen mellan indikatorerna ej överstiger 0,11, där även USA är inkluderad. Data för export, import och BNP har inhämtats från Världsbanken (2015).

4.6 Modellspecifikation

De nyttjade OLS-modellerna i undersökningen kan övergripligt beskrivas enligt

$$\begin{aligned}
 \ln(\text{Bistånd})_i = & \beta_0 + \beta_1 \cdot (\text{Institutionell kvalitet})_i + \beta_2 \cdot (\text{Demokrati})_i \\
 & + \beta_3 \cdot (\text{HDI})_i + \beta_4 (\text{Avstånd i FN}) + \beta_5 \cdot \ln(\text{Export+Import})_i \\
 & + \beta_6 \cdot (\text{Regioner}) + \beta_7 \cdot (\text{Religioner})_i + \beta_8 \cdot (\text{Öppenhet}) \\
 & + \beta_9 (\text{Befolkning})_i + \beta_{10} \cdot [\ln(\text{Befolkning})_i]^2
 \end{aligned} \tag{4}$$

där *Institutionell kvalitet* betecknar olika mått beroende på vad som undersökts. Den huvudsakliga modellen i undersökningen innefattar den aggregerade indikatorn för institutionell kvalitet som framtagits med PCA. Syftet med modellen är att undersöka Sveriges biståndsallokering på en så övergripande nivå som möjligt givet de nyttjade indikatorerna. I syfte att söka skilja på och eventuellt isolera särskilda komponenter av god offentlig förvaltning har ytterligare en ”kombinerad” typ av modell använts. I denna modell, som i övrigt också beskrivs av ekvation (4), delas WGI-variablerna upp i två komponenter. Genom att enbart inkludera en WGI-variabel i taget, och sedan justera med hjälp av det aggregerade PCA-måttet för de resterande WGI-måtten, har de marginella eller *separata* förklarande krafterna för de olika indikatorerna undersökts. Slutligen har en tredje typ av modell använts, där enbart ett individuellt WGI-mått ingår i taget. Deskriptiv statistik, en kortfattad sammanfattning med förklaringar och källor, samt en korrelationsmatris för de nyttjade variablerna i denna undersökning kan ses i Appendix.

5 Resultat

Tabell 3 visar resultatet från OLS-regressionen för de olika givarländernas biståndsallokering mellan 1996 och 2013². Värdena för R^2 visar att variationerna i de oberoende variabelernas förefaller förklara den största delen av variationerna för samtliga givna bistånd på lång sikt, med ett undantag för Danmark.

Ingen av de inkluderade ländernas bistånd visar något signifikant positivt samband gällande den aggregerade indikatorn för institutionell kvalitet eller för grad av demokrati på lång sikt. Demokratiindikatorn blir inte heller signifikant då Avstånd i FN avlägsnas från modellen. Lagstiftande kvalitet visas dock vara signifikant vid 0,01 – det vill säga vid 1-procentig signifikans – och positiv för Danmark i det kombinerade testet för institutionell kvalitet. Indikatorn är även positiv i hela det 95-procentiga konfidensintervallet. Vidare behåller indikatorn sin signifikans då den aggregerade indikatorn tas bort. Detta kan jämföras med Neumayers (2003) avsaknad av signifikans till låg regelbörda, en liknande indikator för ekonomisk institutionell kvalitet, för samtliga nordiska länder. Ingen annan enskild indikator för institutionell kvalitet är både signifikant vid 0,05 och positiv för någon biståndsgivare. Avsaknaden av signifikans för i synnerhet korruptionsindikatorn skiljer sig från tidigare forskning. Bland annat Alesina och Weders (2002) resultat för Norden, och Neumayers (2003) undersökning av Sverige, påvisade ett högre bistånd från respektive biståndsgivare till följd av lägre korruption i mottagarländerna. Resultatet stämmer däremot överens med Ekbergs (2007) studie, som inte fann något signifikant samband till korruption vid Sveriges urval av mottagarländer efter 2007. Vidare ligger avsaknaden av signifikans för lagstyre i linje med Neumayers (2003) undersökning av de nordiska länderna.

Samtliga av de nordiska länderna har en förhållandevis starkt behovsstyrd biståndsallokering på lång sikt, med ett undantag för Danmark. Ett land med ett lägre HDI motsvarande en standardavvikelse mottar mer än dubbelt så mycket bistånd från de nordiska länderna som helhet. Denna behovsfokuserade nordiska biståndsallokering stämmer väl överens med tidigare forskning av bland annat Alesina och Dollar (2000). USA:s koefficient för HDI är också negativ men

² Samtliga regressioner har signifikant gemensam förklaringskraft med $P < 0,01$ enligt F-test. Nollhypotesen för homoskedasticitet förkastas ej med $P > 0,10$ i samtliga fall enligt Whites homoskedasticitetstest.

ej signifikant i regressionen, vilket motsvarar en lägre grad av behovsstyrning.

Enbart ett fåtal variabler med anknytning till egenintressen är signifikanta på lång sikt. Inga kommersiella intressen visas vara signifikanta för någon biståndsgivare. Denna avsaknad av kommersiella intressen i nordisk biståndsallokering stöds av Neumauer (2003) samt Isopi och Mavrotas (2006) tidigare undersökningar. Ingen av de nordiska biståndsgivarna verkar heller bestraffa mottagarländer som ligger långt ifrån dem i FN, vilket ligger i linje med Gates och Hoefflers (2004) resultat. I likhet med Gates och Hoefflers undersökningar påvisas även en negativ koefficient för USA som är signifikant vid 0,05. De positiva och signifikanta koefficienterna för Europa innebär att Danmark och Sverige, *ceteris paribus*, tycks ge cirka tre gånger större bistånd till de europeiska länderna jämfört med basregionen. Av de övriga regionsvariablerna uppvisar enbart Finlands bistånd ett signifikant resultat; Finland tycks *ceteris paribus* ge lägre bistånd till Afrika söder om Sahara. Detta kan jämföras med Gates och Hoefflers (2004) undersökning, som inte hittade något signifikant samband till dummyvariabeln för Afrika söder om Sahara för något nordiskt land. Religion visas inte ha någon signifikant förklarande kraft för något av ländernas biståndsallokering. Detta skiljer sig i ännu högre grad från Gates och Hoefflers resultat, som visade att de nordiska länderna, med ett undantag för Sverige, *ceteris paribus* ger lägre bistånd till länder med hög andel muslimer.

Öppenhet, som främst är inkluderad som en kontrollvariabel, visas inte ha någon signifikant inverkan på något av bistånden på lång sikt. De signifikanta koefficienterna med värde över 1 för den logaritmerade befolkningsvariabeln visar att Norden i allmänhet, och i synnerhet Sverige prioriterar mottagarländer med större folkmängder. Denna trend begränsas dock av den kvadratiske befolkningsvariabeln, som i samtliga fall är signifikant vid åtminstone 0,05 och negativ.

I Tabell 7 visas OLS-regressionen för biståndsallokeringen i tidsperioden 2009-2013³. Värdena för R^2 visar att variationerna i de oberoende variablerna kan förklara mer av variationerna i USA:s bistånd i denna tidsperiod, men mindre för de nordiska ländernas bistånd. Skillnaderna i R^2 i kan dock möjligtvis bero på det lägre antal frihetsgrader som finns tillgängligt i denna tidsperiod.

³ Samtliga regressioner har signifikant gemensam förklaringskraft med $P < 0,01$ enligt F-test. Nollhypotesen för homoskedasticitet förkastas ej med $P > 0,10$ i samtliga fall enligt Whites homoskedasticitetstest.

Resultaten för god offentlig förvaltning på kort sikt liknar resultatet på lång sikt. I likhet med det längre tidsperspektivet har inget signifikant samband kunnat påvisas mellan något lands givna bistånd och den aggregerade indikatorn för institutionell kvalitet. Demokratiindikatorn är dock positiv och signifikant vid 0,01 för Danmark. En högre grad av demokrati motsvarande en standardavvikelse för Danmarks mottagarländer svarar, ceteris paribus, mot cirka 100% större mottaget bistånd från Danmark. Detta samband förlorar inte heller signifikans vid något av testen med de olika indikatorerna för institutionell kvalitet, eller när Avstånd i FN avlägsnas från modellen. Lagstiftande kvalitet visas vara positiv och signifikant vid åtminstone nivå 0,05 för samtliga enskilda biståndsgivare utom Norge i de kombinerade testen för institutionell kvalitet. Då den aggregerade indikatorn för institutionell kvalitet avlägsnas, tappar lagstiftande kvalitet i signifikans till 0,10 för Finland och USA, och Sveriges koefficient blir signifikant enbart vid 0,05. Detta resultat tyder på att lagstiftande kvalitet har en särskild förklarande kraft, som inte verkar kunna förklaras av den gemensamma variansen i den aggregerade indikatorn för institutionell kvalitet. Ingen annan enskild indikator för institutionell kvalitet eller demokrati är samtidigt positiv och signifikant vid 0,05 för någon biståndsgivare i något av testen. Se Appendix för resultatet från det kombinerade testet med lagstiftande kvalitet inkluderat på kort sikt.

Behovsindikatorerna är fortsatt relativt starka samt signifikanta vid åtminstone 0,05 i perioden 2009-2013 för samtliga nordiska länder, i denna period även för Norge. USA:s koefficient, som inte var signifikant vid 0,10 på längre sikt, går till att vara signifikant vid 0,01 på kort sikt.

I likhet med det längre perspektivet verkar kommersiella intressen inte ha någon signifikant förklarande kraft i ländernas biståndsallokering på kort sikt. I denna tidsperiod finns det inte heller något stöd för att USA ger mindre bistånd till länder som är avlägsna i FN vad gäller deras röstmönster. Inget signifikant samband finns heller i denna period för att Danmark ger större bistånd till europeiska mottagarländer, men koefficienten för Sverige och i förlängningen Norden är fortsatt positiv och signifikant vid 0,01. Även Norge verkar i denna period, ceteris paribus, ge större bistånd till Europa. Majoriteten av biståndsgivarna förefaller nu även ge mindre bistånd till Latinamerika eller Afrika söder om Sahara, ceteris paribus. Det negativa samband som föreligger för Danmark och Finland gällande Latinamerika ligger i linje med Gates och Hoefflers (2004) tidigare resultat. Gates och Hoeffler inkluderade dock Europa i

sin baskategori för regioner. För Sverige hittas inget signifikant samband rörande regions- eller religionsvariablerna förutom för Europa. USA:s bistånd uppvisar i denna period dock en förhållandevis stark positiv koefficient för mottagarländers andel kristna som är signifikant vid 0,01. Finlands bistånd visas å andra sidan ha en negativ koefficient för andelen muslimer som är signifikant vid 0,05.

Ingen tydlig förändring gällande sambandet mellan det sammanlagda nordiska biståndet och befolkningen i mottagarländerna kan ses på kort sikt. Biståndet från Norge verkar dock inte styras till någon signifikant grad av folkmängd mellan 2009 och 2013. Befolkningskoefficienterna för Danmark och Finland tappar vidare i signifikans till följd av förändringar i variablerna för institutionell kvalitet, vilket kan ses i Tabell 7 i Appendix. Avslutningsvis är Öppenhet, i likhet med det långa perspektivet, ej signifikant för någon biståndsgivare på kort sikt.

Tabell 3: OLS-regression för biståndsallokering 1996-2013.

<i>Indikator</i>	<i>Sverige</i>	<i>Danmark</i>	<i>Finland</i>	<i>Norge</i>	<i>Norden</i>	<i>USA</i>
PCA Inst. kvalitet	0,15 (0,79)	0,35 (1,38)	0,03 (0,15)	0,10 (0,52)	0,17 (0,95)	-0,31* (1,67)
Demokrati	-0,06 (0,45)	0,15 (0,8)	-0,07 (0,53)	-0,02 (0,12)	-0,01 (0,06)	0,22* (1,69)
HDI	-8,43*** (3,18)	-6,33* (1,91)	-7,66*** (3,44)	-4,91** (2,03)	-7,76*** (3,02)	-2,97 (1,18)
$\ln(\text{Export+Import})$	0,08 (0,34)	0,40 (1,59)	0,18 (1,05)	-0,18 (1,48)	-0,25 (1,24)	-0,01 (0,06)
Avstånd i FN	0,62 (1,25)	1,67*** (0,31)	0,15 (0,31)	-0,07 (0,13)	0,66 (1,36)	-0,75** (2,00)
Europa	2,89*** (3,38)	2,96*** (2,72)	1,05 (1,30)	1,60* (1,76)	3,00*** (3,62)	-0,64 (0,87)
Latinamerika	-0,49 (0,79)	0,19 (0,22)	-0,78 (1,38)	0,31 (0,46)	-0,09 (0,14)	-0,59 (1,00)
Afrika SS	-0,75 (1,37)	-0,11 (0,14)	-1,11** (2,18)	0,04 (0,08)	-0,33 (0,60)	-0,48 (0,09)
Andel kristna	0,76 (0,95)	0,19 (0,45)	0,44 (0,58)	-0,18 (0,21)	0,45 (0,57)	1,25* (1,71)
Andel muslimer	-0,84 (1,22)	-1,50* (1,72)	-0,73 (1,13)	-1,15 (1,60)	-0,84 (1,23)	0,77 (1,16)
Öppenhet	-0,01 (1,49)	0,01 (0,88)	-0,01 (1,14)	0,00 (0,76)	-0,01 (0,97)	-0,00 (0,34)
$\ln(\text{Befolkning})$	5,84*** (5,40)	4,38*** (2,92)	2,32** (2,55)	3,91*** (3,73)	4,62** (4,91)	3,50*** (3,52)
$[\ln(\text{Befolkning})]^2$	-0,16*** (4,83)	-0,10** (2,17)	-0,57** (2,02)	-0,09** (2,56)	-0,11*** (3,58)	-0,08*** (2,77)
Konstant	-47,96*** (5,60)	-35,25*** (3,02)	-21,18*** (2,99)	-32,51*** (3,80)	-0,36*** (4,95)	-26,18*** (3,32)
R^2	0,65	0,45	0,62	0,57	0,68	0,62
Antal observationer	126	111	124	128	135	126
Täckning, länder	93%	88%	94%	93%	91%	88%

Beroende variabel: \ln av genomsnittligt mottaget bilateralt bistånd (ODA) från angiven biståndsgivare. Samtliga variabler består av genomsnittliga värden 1996-2013. t-värden visas i parenteser. * (**, ***) indikerar statistisk signifikans vid 0,10 (0,05; 0,01) för ett tvådelat t-test.

Tabell 4: OLS-regression för biståndsallokering 2009-2013.

<i>Indikator</i>	<i>Sverige</i>	<i>Danmark</i>	<i>Finland</i>	<i>Norge</i>	<i>Norden</i>	<i>USA</i>
PCA Inst. kvalitet	0,23 (1,16)	0,29 (1,10)	0,01 (0,03)	0,32 (1,48)	0,37* (1,94)	-0,04 (0,22)
Demokrati	-0,06 (0,45)	0,47*** (2,66)	0,21* (1,77)	0,05 (0,35)	0,09 (0,73)	0,17 (1,48)
HDI	-11,29*** (3,99)	-9,93*** (2,75)	-10,01*** (4,41)	-8,77*** (2,85)	-12,54*** (4,55)	-5,80*** (2,63)
<i>ln</i> (Export+Import)	0,13 (0,58)	0,06 (0,26)	0,25* (1,69)	-0,11 (0,78)	0,14 (0,67)	0,00 (0,01)
Avstånd i FN	0,22 (0,42)	1,64** (2,48)	0,58 (1,31)	1,00* (1,77)	0,90* (1,91)	-0,27 (0,62)
Europa	2,49*** (2,75)	1,33 (1,17)	0,68 (0,91)	2,23** (2,38)	2,15*** (2,67)	-1,06 (1,38)
Latinamerika	-1,15 (1,59)	-2,27** (2,23)	-1,52** (2,54)	-0,97 (1,12)	-1,56** (2,22)	-1,61*** (2,86)
Afrika SS	-1,13* (1,74)	-1,44 (1,66)	-1,70*** (3,05)	-1,60** (2,03)	-1,93*** (2,98)	-1,17** (2,33)
Andel kristna	1,21 (1,37)	0,27 (0,24)	-0,07 (0,09)	1,55 (1,59)	0,90 (1,11)	1,85*** (2,64)
Andel muslimer	-0,06 (0,08)	-0,78 (0,88)	-1,40** (2,18)	-0,55 (0,67)	-0,76 (1,08)	0,54 (0,85)
Öppenhet	0,01 (1,24)	0,00 (0,52)	-0,00 (0,71)	0,01 (0,80)	0,01 (0,89)	0,00 (0,74)
<i>ln</i> (Befolkning)	4,16*** (3,63)	3,31*** (1,43)	2,14** (2,32)	2,95* (1,92)	4,80*** (4,76)	5,19*** (5,88)
$[\ln(\text{Befolkning})]^2$	-0,11*** (3,00)	-0,09 (1,26)	-0,06** (2,04)	-0,063 (1,32)	-0,13*** (3,93)	-0,14*** (4,93)
Konstant	-34,96*** (3,84)	-25,28 (1,32)	-16,29** (2,32)	-24,32* (1,95)	-37,21*** (4,68)	-39,91*** (5,70)
R^2	0,59	0,37	0,56	0,42	0,67	0,68
Antal observationer	113	89	117	105	118	123
Täckning, antal länder	91%	89%	89%	85%	92%	85%

Beroende variabel: *ln* av genomsnittligt mottaget bilateralt bistånd (ODA) från angiven biståndsgivare. Samtliga variabler består av genomsnittliga värden 2009-2013. t-värden visas i parenteser. * (**; ***) indikerar statistisk signifikans vid nivån 0,10 (0,05; 0,01) för ett tvådelat t-test.

6 Diskussion

Inget signifikant samband har hittats mellan den framtagna indikatorn för institutionell kvalitet och givarländernas bistånd. Ett signifikant samband har dock identifierats till lagstiftande kvalitet för ett flertal länders biståndsallokeringar, bland annat för Sverige. Lagstiftande kvalitet inkluderades dock som en indikator för ekonomisk institutionell kvalitet i undersökningen. Ekonomisk institutionell kvalitet innefattar bland annat restriktioner på utländska investeringar och svårigheter knutna till uppstartande av näringsverksamheter. Det går därför inte att direkt fastställa om den positiva koefficienten utgör ett empiriskt stöd för en belöning av effektivare institutioner i mottagarländerna. Sambandet skulle även kunna bero på ett bredare utbud av projekt som exempelvis Sida kan stödja och medverka till i dessa länder, vilket i så fall orsakar en positiv bias. Eventuella handelsrestriktioner bör dock åtminstone delvis vara justerade för med indikatorn för öppenhet. Det i övriga låga identifierade sambandet till god offentlig förvaltning, och i synnerhet till demokrati, utgör bristande förutsättningar för en effektiv policybunden konditionalitet för de undersökta biståndsgivarna. De nordiska ländernas fokus på större länder försämrar möjligen dessa förutsättningar ytterligare. Ett möjligt undantag till detta utgörs av Danmarks biståndsallokering, som i högre grad än de andra undersökta länderna verkar styras av demokrati.

Inget signifikant samband har hittats mellan grad av korruption och något lands biståndsallokering. Detta utgör en väsentlig skillnad jämfört med resultat från tidigare undersökningar och i synnerhet gällande Sverige. De tidigare undersökningarna har dock i många fall endast inkluderat en korruptionsindikator som variabel för god offentlig förvaltning. Mot bakgrund av de höga korrelationerna mellan politisk och bland annat ekonomisk institutionell kvalitet, går det att ifrågasätta de tidigare undersökningarnas tillförlitlighet i detta avseende. De uppkomna sambanden till grad av korruption i de tidigare undersökningarna, kan möjligen bero på att olika indikatorer för god offentlig förvaltning i hög utsträckning samvarierar, vilket har påvisats i denna uppsats. I så fall skulle det kunna vara andra indikatorer, exempelvis ekonomisk institutionell kvalitet, som egentligen ligger till grund för de identifierade sambanden. Liknande problem föreligger även för demokratiindikatorer i tidigare undersökningar, där i flera fall demokrati har

inkluderats som variabel i frånvaron av andra indikatorer för god offentlig förvaltning.

En förhållandevis stor del av i synnerhet Sveriges bilaterala bistånd är idag ospecificerad. Detta kan framhållas som en brist i denna uppsats undersökning, då enbart bistånd riktat mot enskilda länder har inkluderats. Undersökningen kan enbart ge stöd för att det specificerade bilaterala biståndet styrs av de identifierade faktorerna. Utsträckningen i vilken Sveriges totala bilaterala bistånd styrs av samma faktorer, beror av i vilken utsträckning det ospecificerade biståndet styrs av samma faktorer som det specificerade. Vidare ingår enbart de länder som faktiskt mottagit något bistånd från respektive biståndsgivare som observationer i regressionserna. Det är därför möjligt att vissa biståndsgivare aktivt har valt bort mottagarländer med exempelvis hög grad av korruption, vilket i så fall inte syns i resultatet. Samtliga biståndsgivare har dock observationer för majoriteten av ODA-mottagarländerna i båda tidsperioderna. De olika biståndsgivarnas urval av mottagarländer hade kunnat analyseras med hjälp av ytterligare en ekonometrisk modell, exempelvis av typen probit eller logit, för att ge en mer fullständig bild av biståndsallokeringen.

Två av Sveriges huvudområden rörande det bilaterala biståndet utgörs av jämställdhets- och klimatrelaterade faktorer. Dessa områden är även relaterade till bland annat milleniemålen. Inga variabler har inkluderats för att direkt utreda dessa områdens inverkan som styrande faktorer i undersökningen. Detta beslut fattades mot bakgrund av det bristande forskningsunderlag som finns för valet av indikatorer inom dessa områden. I de fall då jämställdhet och klimat har inkluderats i tidigare undersökningar, verkar det oftast ha varit för att undersöka milleniemålets inverkan på länders biståndsallokeringar. Det är inte uppenbart hur uppkomna samband till jämställdhets- och klimatfaktorer ska tolkas. Ett land kan exempelvis å ena sidan betrakta bristande jämställdhet som ett ökat behov, men kan å andra sidan vilja belöna mottagarländer med hög grad av jämställdhet. I denna uppsats har därför dessa faktorer ej inkluderats. Jämställdhets- och klimatfaktorer har troligen en inverkan på merparten av de förklarande variablerna i olika avseenden och i olika utsträckningar. Grad av jämställdhet bör bland annat till viss del samvariera med komponenterna för förväntad livslängd och utbildningsnivå i HDI.

7 Slutsats

Sveriges bilaterala biståndsallokering verkar i hög grad vara behovsstyrd. Ekonomisk institutionell kvalitet har även visats vara en viktig styrande faktor för det svenska biståndet, men inget samband har hittats för mottagarländernas grad av demokrati. Inget empiriskt stöd har kunnat hittas för att kommersiella intressen, politiska allianser eller religionsaspekter styr det svenska biståndet. De europeiska länderna tycks få ett större bistånd från Sverige, ceteris paribus, men inga andra regionsskillnader har hittats. Undersökningen har inte kunnat påvisa någon förändring av Sveriges biståndsallokering till följd av landfokuseringen år 2007. De övriga nordiska ländernas biståndsallokering är, i likhet med Sveriges, främst styrd av mottagarländernas behov. De största skillnaderna som föreligger mellan de nordiska länderna kan knytas till ländernas val av geografiska fokusområden.

8 Referenser

- Alesina, Alberto; Dollar, David (2000). *Who Gives Foreign Aid to Whom and Why?* Journal of Economic Growth, Vol. 5:1, ss. 33–63.
- Alesina, Alberto; Weder, Beatrice (2002). *Do Corrupt Governments Receive Less Foreign Aid?* American Economic Review, Vol. 92:4, ss. 1126-1137.
- ARDA (2015). *Cross-National Data*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.thearda.com/Archive/CrossNational.asp> [2015-12-29]
- Babones, J. Salvatore (2008). *Income inequality and population health: Correlation and causality*. Social Science & Medicine, Vol. 66:7, ss. 1614-1626.
- Bengtsson, Camilla; Olsson; Terese (2007). *Donor Behaviour: A study of Swedish Aid [Kandidatuppsats]*. Jönköping University, Jönköping International Business School, Box 1026, 551 11 Jönköping.
- Berthélemy, Jean-Claude (2006). *Bilateral Donors' Interest vs. Recipients' Development Motives in Aid Allocation: Do All Donors Behave the Same?* Review of Development Economics, Vol. 10:2, ss. 179–194.
- Burnside, Craig; Dollar, David (2000). *Aid, Policies, and Growth*. American Economic Review, Vol. 90:4, ss. 847-868.
- Canavire, Gustavo; Nunnenkamp, Peter; Thiele, Rainer; Triveño, Luis (2006). *Assessing the Allocation of Aid - Developmental Concerns and the Self-Interest of Donors*. The Indian economic journal, Vol. 54:1, ss. 26-51.
- Comtrade (2015). *Extract data*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://comtrade.un.org/data/> [2016-01-02]
- Dijkstra, A Geske (2002). *The Effectiveness of Policy Conditionality: Eight Country Experiences*. Development and Change, Vol. 33:2, ss. 307-334.
- Dollar, David; Levin, Victoria (2006). *The Increasing Selectivity of Foreign Aid, 1984– 2003*. World Development Vol. 34:12, ss. 2034–2046.

- Dreher, Axel; Nunnenkamp, Peter; Thiele, Rainer (2007a). *Do Donors Target Aid in Line with the Millennium Development Goals? A Sector Perspective of Aid Allocation* Review of World Economics, Vol. 143:4, ss. 596-630.
- Dreher; Axel, Mölders, Florian; Nunnenkamp, Peter (2007b). *Are NGOs the Better Donors? A Case Study of Aid Allocation for Sweden* Kiel Working Paper nr 1383. Kiel: Kiel Institute for the World Economy.
- Easterly, William; Levine, Ross; Roodman, David (2003). *A comment on Burnside and Dollars "aid, policies, and growth"*. NBER Working Paper nr 9846. Tillgänglig [Elektronisk]: <https://www.nber.org/papers/w9846> [2015-12-15]
- Elgström, Ole; Delputte, Sarah (2015). *An end to Nordic exceptionalism? Europeanisation and Nordic development policies*. European Politics and Society, Vol. 17:1 (2016).
- Ekberg, Julia (2012). *Millenniemålen inverkan på svensk biståndsallokering [Kandidatuppsats]*. Ekonomihögskolan vid Lunds universitet, Nationalekonomiska institutionen, Box 7082, 220 07 Lund.
- Freedom House (2015) *Methodology*. Tillgänglig [Elektronisk] <https://freedomhouse.org/report/freedom-world-2015/methodology>. [2015-12-28]
- Förenta nationerna (2015a). *Composition of macro geographical (continental) regions, geographical sub-regions, and selected economic and other groupings*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://unstats.un.org/unsd/methods/m49/m49regin.htm>
- Förenta nationerna (2015b). *Population Division - World Population Prospects, the 2015 Revision*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://esa.un.org/unpd/wpp/DVD/>
- Gartzke, Erik. *Datasets*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://pages.ucsd.edu/~egartzke/datasets.htm> [2015-12-28]
- Gates, Scott; Hoeffler, Anke (2004). *Global Aid Allocation: Are Nordic Donors Different?* CSAE Working Paper nr 2004-34. Oxford: Centre for the Study of African Economies.
- Hoeffler, Anke; Outram, Veriy (2011). *Need, Merit, or Self-Interest—What Determines the Al-*

location of Aid? Review of Development Economics, Vol 15:2, ss. 237–250

Huang, Chiung-Ju (2015). *Governance and Economic Growth: Evidence of Ten Asian Countries*. International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering Vol. 9:6, ss. 2030-2034.

Isopi, Allesia; Mavrotas, George (2006). *Aid Allocation and Aid Effectiveness - An Empirical Analysis*. UNU-WIDER Working Paper nr 2006/07.

Kaufmann, Daniel; Kraay, Aart (2015). *Worldwide governance Indicators*. Världsbanken. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx> [2015-11-22]

Kaufmann, Daniel; Kraay, Aart; Zoido, Pablo (1999) *Governance matters*. World Bank Policy Research Working Paper nr 2196.

Koeberle, Stefan; Bedoya; Harold; Silarsky, Peter; Verheyen, Gero (2005). *Conditionality Revisited: Concepts, Experiences, and Lesson*. Världsbanken.

Kron, Robert (2012). *Hur kan regeringens val av biståndsländer förklaras?*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.fn.se/Documents/FNrapporter/millenniemaalen.pdf> [2015-12-17]

Kunčič, Aljaž (2013). *Institutional Quality Dataset*. Journal of Institutional Economics, Vol. 10:1, ss. 135-161.

Mekasha, Tseday J.; Tarp, Finn (2013). *Aid and Growth: What Meta-Analysis Reveals*. The Journal of Development Studies, Vol. 49:4, ss. 564-583.

Molenaers, Nadia; Dellepiane, Sebastian; Faust, Jorg (2015). *Political Conditionality and Foreign Aid*. World Development, Vol. 75, ss. 2–12.

Montinola, Gabriella R. (2010). *When Does Aid Conditionality Work?* Studies in Comparative International Development, Vol. 45:3, ss. 358–382.

Neumayer, Eric (2003). *The Pattern of Aid Giving: The Impact of Good Governance on Development Assistance*. London och New York: Routledge.

- Ndambendia, Houdou; Njoupouognigni, Moussa (2010). *Foreign Aid, Foreign Direct Investment and Economic Growth in Sub-Saharan Africa: Evidence from Pooled Mean Group Estimator (PMG)*. International Journal of Economics and Finance, Vol. 2:3, ss. 39-45.
- Nunnenkamp, Peter; Thiele, Rainer (2006). *Targeting Aid to the Needy and Deserving: Nothing But Promises?* World Economy, Vol. 29:9, ss. 1177–1201.
- OECD (2008a). *IS IT ODA?* Tillgänglig [Elektronisk]: <https://www.oecd.org/dac/stats/34086975.pdf> [2015-12-02]
- OECD (2008b). *Handbook on Constructing Composite Indicators - METHODOLOGY AND USER GUIDE*. Tillgänglig [Elektronisk]: <https://www.oecd.org/std/42495745.pdf> [2015-12-20]
- OECD (2015). *Aid (ODA) disbursements to countries and regions*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=TABLE2A>
- Openaid.se (2015a). *Om svenskt bistånd*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.openaid.se/sv/about-swedish-aid/> [2015-11-20]
- Openaid.se (2015b). *Sveriges bistånd till världen via alla organisationer inom alla sektorer*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.openaid.se/sv/aid/2013/> [2015-11-11]
- Rajan, Raghuram; Subramanian, Arvind (2007). *Does aid affect governance?* The American Economic Review, Vol. 97:2, ss. 322-327.
- Regeringskansliet (2007). *Ett mer fokuserat bistånd* Utrikesdepartementet, Stockholm.
- Regeringskansliet (2015). *Mål för bistånd och utveckling*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/bistand-och-utveckling/mal-for-bistand-och-utveckling/> [2015-11-01]
- Regeringens skrivelse (2014). *Biståndspolitisk plattform*. Stockholm: Utrikesdepartementet. (Regeringens skrivelse, 2013/14:131).
- Santiso, Carlos (2001). *Good Governance and Aid Effectiveness: The World Bank and Conditionality*. The Georgetown Public Policy Review, Vol. 7:1, ss. 1-22.

- Sida (2015). *Så arbetar vi*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.sida.se/Svenska/sa-arbetar-vi> [2015-11-04]
- Svenska FN-förbundet (2007). *FN:s generalsekreterare rapporterar om millenniemålen*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.fn.se/Documents/FNrappporter/millenniemalen.pdf> [2015-12-23]
- UNESCAP (2009) *What is Good Governance?* Förenta nationerna. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://www.unescap.org/resources/what-good-governance> [2015-11-11]
- UNDP (2015). *Frequently Asked Questions – Human Development Index (HDI)*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://hdr.undp.org/en/faq-page/human-development-index-hdi#t292n44> [2016-01-02]
- Voeten, Erik; Strezhnev, Anton; Bailey, Michael (2009). *United Nations General Assembly Voting Data*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://hdl.handle.net/1902.1/12379> [2015-12-20]
- Världsbanken (2015). *Data*. Tillgänglig [Elektronisk]: <http://data.worldbank.org/> [2015-12-13]

9 Appendix

Tabell 5: Deskriptiv statistik, biståndsmottagare (ODA) 1996-2013

Variabel	Medelvärde	Sd	Min	Max	N
PCA Institutionell kvalitet	0	1,915	-4,613	5,727	168
Offentlig makts effektivitet	-0,319	0,799	-2,183	2,143	168
Lagstyre	-0,318	0,812	-2,362	1,588	168
Kontroll av korruption	-0,3	0,764	-1,716	2,229	168
Lagstiftande kvalitet	-0,32	0,827	-2,412	1,916	168
Politiska rättigheter	4,129	1,986	1	7	157
HDI	0,61	0,145	0,291	0,867	153
Andel kristna	0,504	0,383	0	0,98	156
Andel muslimer	0,3	0,382	0	0,997	156
Öppenhet	88,669	48,737	1,102	372,363	158
$\ln(\text{Befolkning})$	15,208	2,23	9,170	20,982	166
$[\ln(\text{Befolkning})]^2$	236,217	66,437	84,114	440,253	166
Avstånd i FN, Sverige	1,388	0,556	0,018	2,636	155
Avstånd i FN, Danmark	1,554	0,575	0,028	2,815	155
Avstånd i FN, Finland	1,496	0,570	0,018	2,753	155
Avstånd i FN, Norge	1,472	0,568	0,008	2,727	155
Avstånd i FN, Norden	1,478	0,567	0,051	2,733	155
Avstånd i FN, USA	3,132	0,675	0,355	4,434	155
$\ln(\text{Bistånd}), \text{Sverige}$	0,268	2,88	-7,496	4,448	136
$\ln(\text{Bistånd}), \text{Danmark}$	0,019	2,708	-7,496	4,513	118
$\ln(\text{Bistånd}), \text{Finland}$	-1,079	2,438	-7,496	3,269	133
$\ln(\text{Bistånd}), \text{Norge}$	0,239	2,839	-7,496	4,33	138
$\ln(\text{Bistånd}), \text{Norden}$	0,931	3,305	-7,496	5,631	149

Fortsätter på nästa sida,,,

,,, fortsättning av Tabell 5

Variabel	Medelvärde	Sd	Min	Max	N
<i>ln</i> (Bistånd), USA	2,353	3,077	-6,802	7,528	144
<i>ln</i> (Export+Import), Sverige	16,53	2,571	9,512	22,574	177
<i>ln</i> (Export+Import), Danmark	15,996	2,433	9,565	22,298	178
<i>ln</i> (Export+Import), Finland	15,87	2,674	9,424	22,362	177
<i>ln</i> (Export+Import), Norge	15,772	2,663	8,887	22,322	171
<i>ln</i> (Export+Import), Norden	16,496	2,264	10,639	22,395	171
<i>ln</i> (Export+Import), USA	16,53	2,571	9,512	22,574	177

Tabell 6: Deskriptiv statistik, biståndsmottagare (ODA) 2009-2013

Variabel	Medelvärde	Sd	Min	Max	N
PCA Institutionell kvalitet	0	1,899	-4,5	5,574	168
Offentlig makts effektivitet	-0,31	0,84	-2,23	2,186	168
Lagstyre	-0,335	0,810	-2,441	1,706	168
Kontroll av korruption	-0,297	0,799	-1,667	2,165	168
Lagstiftande kvalitet	-0,319	0,85	-2,471	1,886	168
Politiska rättigheter (FH)	3,871	2,023	1	7	157
HDI	0,642	0,14	0,336	0,904	153
Andel kristna (2010)	0,509	0,386	0	0,98	156
Andel muslimer (2010)	0,301	0,383	0	0,996	156
Öppenhet	91,620	50,405	24,001	431,972	150
<i>ln</i> (Befolkning)	15,315	2,243	9,195	21,019	166
$[\ln(\text{Befolkning})]^2$	239,562	67,159	84,539	441,802	166
Avstånd i FN, Sverige	1,367	0,573	0,008	2,751	155
Avstånd i FN, Danmark	1,519	0,593	0,004	2,917	155
Avstånd i FN, Finland	1,398	0,58	0,008	2,786	155
Avstånd i FN, Norge	1,362	0,572	0,003	2,746	155

Fortsätter på nästa sida,,,

..., fortsättning av Tabell 6

Variabel	Medelvärde	Sd	Min	Max	N
Avstånd i FN, Norden	1,411	0,579	0,052	2,8	155
Avstånd i FN, USA	2,917	0,699	0,092	4,361	155
<i>ln</i> (Bistånd), Sverige	0,632	2,706	-6,215	4,718	125
<i>ln</i> (Bistånd), Danmark	0,625	2,51	-6,215	4,722	100
<i>ln</i> (Bistånd), Finland	-0,569	2,247	-6,215	3,864	131
<i>ln</i> (Bistånd), Norge	0,929	2,467	-6,215	5,33	124
<i>ln</i> (Bistånd), Norden	1,717	2,843	-6,215	5,944	134
<i>ln</i> (Bistånd), USA	2,864	2,874	-6,215	7,892	144
<i>ln</i> (Export+Import), Sverige	16,746	2,759	9,374	23,186	176
<i>ln</i> (Export+Import), Danmark	16,17	2,673	8,537	22,887	176
<i>ln</i> (Export+Import), Finland	16,068	2,816	6,906	22,81	174
<i>ln</i> (Export+Import), Norge	16,412	2,58	8,898	23,012	153
<i>ln</i> (Export+Import), Norden	17,18	2,059	12,101	22,984	151
<i>ln</i> (Export+Import), USA	16,746	2,759	9,374	23,186	176

Tabell 7: OLS-regression för biståndsallokering 2009-2013 inklusive Lagstiftande kvalitet.

<i>Indikator</i>	<i>Sverige</i>	<i>Danmark</i>	<i>Finland</i>	<i>Norge</i>	<i>Norden</i>	<i>USA</i>
Lagstiftande kvalitet	1,45*** (2,78)	1,61** (2,37)	1,25*** (2,82)	0,83 (1,35)	0,86 (1,59)	1,30*** (3,11)
PCA Inst. kval. (exkl. Lagstiftande kvalitet)	-0,34 (1,27)	-0,31** (0,93)	-0,52** (2,25)	-0,02 (0,06)	0,05 (0,17)	-0,57*** (3,11)
Demokrati	-0,13 (0,93)	0,37** (2,06)	0,16 (1,34)	0,02 (0,15)	0,06 (0,47)	0,12 (1,11)
HDI	-10,68*** (3,95)	-9,96*** (2,83)	-9,83*** (4,48)	-8,45*** (2,73)	-12,26*** (4,44)	-5,67*** (2,68)
<i>ln</i> (Export+Import)	0,06 (0,31)	-0,03 (0,14)	0,20 (1,33)	-0,12 (0,88)	0,09 (0,44)	-0,74 (0,45)
Avstånd i FN	0,88 (1,52)	2,47*** (3,30)	1,19** (2,49)	1,29** (2,07)	1,23** (2,27)	0,40 (0,86)
Europa	3,00*** (3,31)	2,15* (1,83)	1,16 (1,55)	2,49** (2,58)	2,47*** (2,93)	-0,51 (0,67)
Latinamerika	-1,38* (1,94)	-2,56** (2,55)	-1,74*** (2,97)	-0,97 (1,11)	-1,60** (2,27)	-1,85*** (3,39)
Afrika SS	-1,15* (1,81)	-1,56* (1,84)	-1,78*** (3,30)	-1,53* (1,93)	-1,90*** (2,93)	-1,27*** (2,63)
Andel kristna	1,38 (1,60)	0,47 (0,44)	0,03 (0,04)	1,65* (1,68)	1,05 (1,28)	2,00*** (2,97)
Andel muslimer	-0,20 (0,27)	-0,94 (1,08)	-1,58** (2,52)	-0,53 (0,65)	-0,71 (1,02)	0,37 (0,60)
Öppenhet	0,01 (0,91)	0,00 (0,30)	-0,01 (1,05)	0,01 (0,69)	0,01 (0,84)	0,00 (0,35)
<i>ln</i> (Befolkning)	3,38*** (2,93)	2,11 (0,91)	1,58* (1,74)	2,52 (1,59)	4,47*** (4,29)	4,44*** (5,05)
$[\ln(\text{Befolkning})]^2$	-0,08** (2,36)	-0,05 (0,73)	-0,04 (1,47)	-0,05 (1,02)	-0,12*** (3,48)	-0,11*** (4,16)
Konstant	-28,19*** (3,06)	-14,81 (0,77)	-11,21 (1,60)	-21,03 (1,64)	-34,55*** (4,21)	-34,01*** (4,89)
Antal observationer	113	89	117	105	118	123
R^2	0,62	0,41	0,59	0,43	0,68	0,71
Täckning, antal länder	91%	89%	89%	85%	92%	85%

Beroende variabel: *ln* av genomsnittligt mottaget bilateralt bistånd (ODA) från angiven biståndsgivare. Samtliga variabler består av genomsnittliga värden 2009-2013. t-värden visas i parenteser. * (**; ***) indikerar statistisk signifikans vid nivån 0,10 (0,05; 0,01) för ett tvådelat t-test.

Tabell 8: Variabler med förklaringar och källor.

Variabel	Förklaring och definitionsmängd	Källa
$\ln(\text{Bistånd})$	Beroende variabel; Bistånd avser ett mottagarlands mottagna bistånd (ODA) från angiven biståndsgivare.	OECD (2015)
Offentlig maktens effektivitet	Indikator för funktionsdugligheten och oberoendet hos offentliga tjänster och statsförvaltning: reella talen mellan -2,5 (sämst) till 2,5 (bäst).	Kaufmann och Kraay (2015). En. Government effectiveness
Lagstyre	Indikator för lagmässig institutionell kvalitet: reella talen mellan -2,5 (sämst) till 2,5 (bäst).	Kaufmann och Kraay (2015). En. Rule of law
Kontroll av korruption	Indikator för politisk institutionell kvalitet: reella talen mellan -2,5 (sämst) till 2,5 (bäst).	Kaufmann och Kraay (2015). En. Control of corruption
Lagstiftande kvalitet	Indikator för ekonomisk institutionell kvalitet: reella talen mellan -2,5 (sämst) till 2,5 (bäst).	Kaufmann och Kraay (2015). En. Regulatory quality
PCA Institutionell kvalitet	Framtagen aggregerad indikator för institutionell kvalitet; första principalkomponenten av ovanstående fyra indikatorer: reella talen mellan -4,613 (sämst) till 5,727 (bäst).	Baserat på Kaufmann och Kraay (2015). Se 4.2.1 för framtagning.
Demokrati	Indikator för grad av demokrati; heltalen mellan 1 (lägst grad av demokrati) till 7 (högst grad av demokrati).	Freedom House (2015), omvänd ordning av indikatorn Political rights.
HDI	Human Development Index. Behovsindikator med tre övergripande komponenter: BNI (bruttonationalinkomst) per capita, förväntad livslängd och utbildningsnivå i ett mottagarland: reella talen mellan 0 (högst behov) till 1 (lägst behov)	UNDP (2015).
Europa	Dummyvariabel för om mottagarland ligger i Europa enligt Förenta nationernas regionsindelning; 1 om ligger i Europa, annars 0.	Förenta nationerna (2015a)
Latinamerika	Dummyvariabel för om mottagarland ligger i Latinaermika enligt Förenta nationernas regionsindelning; 1 om ligger i Latinamerika, annars 0.	Förenta nationerna (2015a)
Afrika SS	Dummyvariabel för om mottagarland ligger i Afrika söder om Sahara enligt Förenta nationernas regionsindelning; 1 om ligger i Afrika söder om Sahara, annars 0.	Förenta nationerna (2015a)
Andel kristna	Andel kristna i ett mottagarland; reella talen mellan 0 (ingen kristen) till 1 (samtliga kristna).	ARDA (2015).
Andel muslimer	Andel kristna i ett mottagarland; reella talen mellan 0 (ingen muslim) till 1 (samtliga muslimer).	ARDA (2015).
Öppenhet	(Export+Import)/BNP, där export och import avser ett mottagarlands totala handel med världen. BNP betecknar ett mottagarlands bruttonationalprodukt.	Världsbanken (2015)
$\ln(\text{Befolkning})$	Naturliga logaritmen för mottagarlands befolkning.	Förenta nationerna (2015b).
$[\ln(\text{Befolkning})]^2$	Kvadrat av naturliga logaritmen för mottagarlands befolkning.	Förenta nationerna (2015b).
Avstånd i FN	Indikator för hur långt ifrån ett mottagarland befinner sig till angiven biståndsgivare gällande röstningsmönster i FN; absolutbelopp av differens mellan idealpunkter: reella talen.	Voeten et al. (2009).
$\ln(\text{Export+Import})$	Indikator för kommersiella intressen; Export och Import avser handel av varor mellan ett mottagarland och angiven biståndsgivare: relativt höga variabelvärden indikerar handelspartners.	Comtrade (2015).

Obs.: Samtliga variabler består av genomsnittliga värden för den tidsperiod respektive regression avser: 1996-2013 eller 2009-2013.

Tabell 9: Korrelationsmatris för variabler 1996-2013.

Variabel	PCA Inst. kvalitet	Off. makts effektivitet	Lagstyre.	Kontroll av korr.	Lagst. kvalitet	Pol. rätt. (inv. Dem.)	HDI	Andel kristna	Andel muslimer	Öppenhet	$\ln(\text{Bef.})$	$[\ln(\text{Bef.})]^2$	$\ln(\text{Exp.} + \text{Imp.})$	Avst. i FN	$\ln(\text{Bistånd})$	
PCA Inst. kvalitet	1.000															
Off. makts effektivitet	0.978	1.000														
Lagstyre	0.951	0.894	1.000													
Kontroll av korruption	0.962	0.920	0.921	1.000												
Lagstiftande kvalitet	0.939	0.929	0.827	0.840	1.000											
Pol. rättigheter (inv. Demokrati)	-0.553	-0.488	-0.581	-0.508	-0.523	1.000										
HDI	0.682	0.707	0.653	0.617	0.628	-0.303	1.000									
Andel kristna	0.143	0.096	0.151	0.161	0.133	-0.532	0.116	1.000								
Andel muslimer	-0.214	-0.187	-0.222	-0.227	-0.176	0.514	-0.124	-0.780	1.000							
Öppenhet	0.375	0.365	0.363	0.374	0.337	-0.032	0.326	0.083	-0.114	1.000						
$\ln(\text{Befolkning})$	-0.369	-0.261	-0.482	-0.432	-0.238	0.384	-0.245	-0.347	0.235	-0.353	1.000					
$[\ln(\text{Befolkning})]^2$	-0.354	-0.247	-0.456	-0.421	-0.232	0.360	-0.233	-0.338	0.221	-0.364	0.995	1.000				
$\ln(\text{Export+Import})$, Sverige	0.170	0.266	0.049	0.070	0.268	0.120	0.353	-0.218	0.158	-0.017	0.690	0.700	1.000			
Avstånd i FN, Sverige	-0.238	-0.208	-0.234	-0.168	-0.297	0.498	-0.272	-0.488	0.388	-0.136	0.257	0.259	0.087	1.000		
$\ln(\text{Bistånd})$, Sverige	-0.335	-0.279	-0.400	-0.381	-0.222	0.299	-0.337	-0.144	0.098	-0.424	0.646	0.614	0.354	0.105	1.000	
$\ln(\text{Export+Import})$, Danmark	0.221	0.315	0.078	0.138	0.316	0.118	0.373	-0.240	0.159	0.042	0.645	0.651	1.000			
Avstånd i FN, Danmark	-0.242	-0.207	-0.248	-0.173	-0.295	0.510	-0.284	-0.477	0.384	-0.134	0.277	0.276	0.096	1.000		
$\ln(\text{Bistånd})$, Danmark	-0.173	-0.147	-0.211	-0.238	-0.068	0.072	-0.353	-0.069	-0.033	-0.232	0.469	0.451	0.158	0.264	1.000	
$\ln(\text{Export+Import})$, Finland	0.179	0.283	0.014	0.086	0.301	0.134	0.327	-0.224	0.161	-0.004	0.698	0.700	1.000			
Avstånd i FN, Finland	-0.241	-0.208	-0.244	-0.172	-0.296	0.506	-0.281	-0.480	0.385	-0.134	0.270	0.270	0.085	1.000		
$\ln(\text{Bistånd})$, Finland	-0.372	-0.301	-0.434	-0.429	-0.233	0.359	-0.335	-0.208	0.145	-0.382	0.697	0.678	0.402	0.139	1.000	
$\ln(\text{Export+Import})$, Norge	0.300	0.374	0.192	0.217	0.371	-0.005	0.399	-0.102	0.017	0.106	0.511	0.523	1.000			
Avstånd i FN, Norge	-0.241	-0.209	-0.242	-0.172	-0.297	0.505	-0.280	-0.482	0.386	-0.135	0.267	0.268	-0.030	1.000		
$\ln(\text{Bistånd})$, Norge	-0.340	-0.258	-0.445	-0.413	-0.167	0.292	-0.330	-0.164	0.078	-0.337	0.664	0.638	0.174	0.102	1.000	
$\ln(\text{Export+Import})$, Norden	0.254	0.335	0.160	0.158	0.323	0.025	0.400	-0.146	0.089	0.056	0.604	0.620	1.000			
Avstånd i FN, Norden	-0.241	-0.208	-0.242	-0.172	-0.297	0.505	-0.280	-0.482	0.386	-0.135	0.268	0.269	-0.006	1.000		
$\ln(\text{Bistånd})$, Norden	-0.419	-0.321	-0.549	-0.464	-0.239	0.380	-0.445	-0.242	0.162	-0.363	0.715	0.687	0.264	0.195	1.000	
$\ln(\text{Export+Import})$, USA	0.170	0.266	0.049	0.070	0.268	0.120	0.353	-0.218	0.158	-0.017	0.690	0.700	1.000			
Avstånd i FN, USA	-0.257	-0.212	-0.292	-0.194	-0.281	0.524	-0.306	-0.407	0.363	-0.119	0.312	0.304	0.097	1.000		
$\ln(\text{Bistånd})$, USA	-0.489	-0.428	-0.550	-0.537	-0.328	0.206	-0.372	-0.122	0.117	-0.399	0.649	0.630	0.370	0.011	1.000	

Obs.: Korrelationerna är beräknade med genomsnittliga värden 1996-2013 för samtliga mottagarländer av ODA.